

Nr 206.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående avstående i vissa fall av allmänna arvsfondens rätt till arv; given Stockholms slott den 8 mars 1935.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen under punkterna 1:o)—10:o) hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Ernst Wigforss.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 8 mars 1935.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, VENNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler följande frågor om avstående av allmänna arvsfondens rätt till arv efter vissa personer och anför därvid:

1:o.

Rätten till arv efter lantbrukaren Carl August Söderström från Sundsvall. Den 8 oktober 1932 avled lantbrukaren Carl August Söderström från Sundsvall utan att, såvitt en efter honom upprättad bouppteckning ut-

visar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet uppgick enligt bouppteckningen till 42,843 kronor 20 öre.

Den 5 december 1932 anställdes vid rådhusrätten i Sundsvall vittnesförhör rörande tillkomsten av vissa utav Söderström fällda yttranden av innehåll, att all hans kvarlåtenskap skulle tillfalla hans i livet varande kusiner. Berörda yttranden bevakades sedermera den 9 januari 1933 vid rådhusrätten såsom muntligt testamente efter Söderström.

Sedan testamentet delgivits kammaradvokatfiskalsämbetet samt ämbetet, med hänsyn till bestämmelserna i 4 § lagen den 8 juni 1928 om allmänna arvsfonden, underställt Kungl. Maj:t frågan om godkännande av testamentet, beslöt Kungl. Maj:t den 14 juli 1933, att klander mot testamentet skulle för fondens räkning äga rum.

Efter det ämbetet i anledning därav vid rådhusrätten anhängiggjort klandertalan mot testamentet, förklarade rådhusrätten genom dom den 4 december 1933 de såsom testamente bevakade yttrandena icke utgöra hinder för allmänna arvsfonden att tillträda kvarlåtenskapen efter Söderström. Domen vann laga kraft.

I tre särskilda till länsstyrelsen i Västernorrlands län ingivna och av länsstyrelsen med egna utlåtanden den 15 augusti 1933 till kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnade ansökningar hava nu *dels* grovarbetaren Erik Jonas Lodéns hustru Anna Amalia Lodén i Skönsmon, *dels* drängen Olof Marino Bengtsson, jämväl i Skönsmon, *dels ock* förre sågverksarbetaren Per Ludvig Söderqvist i Sundsvall, sågverksarbetaren Nils Johan Söderqvist, änkan Alma Ulrika Elisabet Vallin, född Söderström, de båda sistnämnda i Skönsmon, järnarbetaren Vilhelm Allan Lindkvists hustru Amanda Charlotta Olivia Lindkvist, född Söderström, i Furunäs, Eskilstuna-Klostets församling, samt änkan Maria Katarina Hamrin, född Söderqvist, i Skönsmon anhållit om efterskänkande helt eller delvis till deras förmån av allmänna arvsfondens rätt till arv efter Carl August Söderström.

I en till länsstyrelsen ingiven och av denna myndighet med utlåtande den 13 februari 1934 till kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnad ansökning har därefter montören Herman Prästberg i Munkfors hemställt, att en del av kvarlåtenskapen efter Söderström måtte tillerkännas honom.

Slutligen har länsstyrelsen med skrivelse den 9 augusti 1934 till kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat en den 23 juni 1934 dagtecknad ansökning, däri jordbruksarbetaren David Jonssons hustru Hildur Jonsson, född Prästberg, i Östra Glänne, Frykeruds socken, anhållit, att viss del av samma kvarlåtenskap måtte avstås till förmån för henne.

Till stöd för ansökningarna har i huvudsak anförts av *Anna Amalia Lodén*, att hon arbetat åt Söderström under 18 år och att Söderström, vilken omkommit genom olyckshändelse, säkerligen skulle hava ihågkommit henne, om han fått tillfälle att själv förordna om sin kvarlåtenskap, av *Bengtsson*, att han haft tjänst hos Söderström under 15 år och att Sö-

derström vid flera tillfällen fällt yttranden av innehåll, att han ämnat upprätta förordnande angående sin kvarlätenskap till förmån för Bengtsson, samt av *övriga sökande*, att de vore kusiner till Söderström och att denne, som i livstiden brukat bistå sina fattiga släktingar med penningar och matvaror, uttalat som sin önskan, att kvarlätenskapen efter honom skulle tillfalla hans kusiner. Samtliga sökandena hava därjämte uppgivit, att de befunno sig i små ekonomiska omständigheter.

Av vederbörande polismyndigheter har utredning verkstälts rörande sökandena och deras förhållande till den avlidne. Av denna utredning ävensom av ansökningarna bifogade handlingar och eljest i ärendet införskaffade upplysningar inhämtas i huvudsak följande:

Anna Amalia Lodén är född 1876. Hennes man, vilken är född 1874, har tidigare varit anställd vid ett sågverk men är, sedan detta på hösten 1932 nedlades, i saknad av stadigvarande arbete. I sitt äktenskap hava makarna haft tio barn, av vilka sju i åldern 32—22 år leva. En dotter och två söner bo tillsammans med föräldrarna. Dessa äga en fastighet, taxeringsvärderad till 10,200 kronor och intecknad för 5,000 kronor. Familjen bebor själv tre rum samt hyr ut en lägenhet om fyra rum mot en hyra av 500 kronor för år. Mannen åtnjuter arbetslöshetsunderstöd med 13 kronor 20 öre i veckan. De båda hemmavarande sönernas arbetsinkomster hava varit oregelbundna.

Beträffande sin anställning hos Söderström har hustru Lodén vid polisförhör uppgivit, att hon från 1914 till Söderströms död 1932 utfört mjölkningen av dennes fyra kor. Såsom betalning härför hade hon dagligen erhållit två liter mjölk samt dessutom kontant ersättning, under de tio första åren 5 öre om dagen och därefter med olika belopp då och då, såsom vid jul och midsommar. Endast under de två sista åren hade dessa belopp uppgått till sammanlagt 200 kronor för år. Tidigare, dock icke under de senaste åtta åren, hade hon även brukat deltaga i slätterarbetet omkring fyra veckor årligen och därför åtnjutit särskild ersättning.

I ett till länsstyrelsen avgivet yttrande över hustru Lodéns ansökan har Sköns sockens fattigvårdsstyrelse anfört, bland annat, att familjen Lodén hade goda vitsord, att mannen långa tider varit utan arbete men att genom hustruns trägna arbete familjen aldrig behövt anlita fattigvården, samt att fattigvårdsstyrelsen ansåge lämpligt, att hustrun erhöle hälften av kvarlätenskapen efter Söderström.

Bengtsson, som är född 1897, är gift sedan 1927 och har i äktenskapet två barn. Familjen bor tillsammans med mannens föräldrar, vilka båda äro ålderstigna och oförmögna till arbete. Föräldrarna äga en fastighet med taxeringsvärde av 8,000 kronor och intecknad för 3,000 kronor. Under arbete för Söderströms dödsbo i december 1932 ådrog sig Bengtsson genom olyckshändelse ett brott å korsbenet samt hjärnskakning, varigenom han var fullständigt oförmögen till arbete under omkring fyra månader. Ännu i januari 1934 uppbar Bengtsson på grund av kvarstående men av skadorna viss ersättning enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete. Själv har Bengtsson uppgivit, att han åtskilliga år och måhända för all framtid komme att få men av skadorna.

Vid polisförhör har Bengtsson berättat, att han varit jordbruksdräng hos Söderström under 11 år samt tillfälligt arbetat hos denne under 4 år dessförinnan. Söderströms fastighet, varå hållits en häst och fyra kor,

hade omfattat omkring 16 tunnland, varifrån emellertid på senare år fransålt cirka 2 tunnland. Bengtsson hade ombesörjt allt arbete utom mjölkningen, varjämte vid skörden anlåtats extra hjälp. Med hästen hade utförts legokörning i stor omfattning. Bengtsson, som icke åtnjutit några naturaförmåner, hade i avlöning haft 180 kronor i månaden under de första 5 åren samt 200 kronor i månaden för tiden därefter.

Förenämnda fattigvårdsstyrelse, som till länsstyrelsen avgivit yttrande jämväl över Bengtssons ansökan, har anfört, bland annat, att Bengtssons mångåriga arbete hos Söderström enligt styrelsens mening mer än väl motiverade, att Bengtsson erhöle del av Söderströms förmögenhet. Bengtsson hade i avsevärd grad bidragit till sina ålderstigna föräldrars försörjning, så att dessa icke behövt anlita fattigvård. Styrelsen ansåge lämpligt, att Bengtsson erhöle hälften av kvarlåtenskapen.

Per Ludvig Söderqvist är född 1871. En ledamot av fattigvårdsstyrelsen i Sundsvall har intygat, att Söderqvist, vilken vore känd som en sköt-sam och redbar person, i ekonomiskt hänseende haft det trångt och besvärligt och att svårigheterna för honom nu ytterligare ökats därigenom att han lång tid varit arbetslös. På grund av sin höga ålder kunde han hädanefter icke påräkna något fast arbete, och utsikterna för honom att under någon längre tid kunna försörja sig själv vore tämligen små. Söderqvist har själv uppgivit, att han vid flera tillfällen under Söderströms livstid av denne erhållit hjälp i form av kontanter och lån.

Nils Johan Söderqvist, vilken är broder till Per Ludvig Söderqvist, är född 1874 och har likaledes vitsord om sig att vara skötsam och redbar. Enligt ett i ärendet åberopat intyg hade Söderström tyckt mycket om Nils Johan Söderqvists familj, vilken av Söderström brukat erhålla hjälp med såväl kontanter som jordbruksprodukter. En ledamot av fattigvårdsstyrelsen i Sköns socken har uppgivit, att Söderqvist av sina små arbetsin-komster icke kunnat göra några besparingar för sin ålderdom, varför han syntes bliva tvungen att anlita det allmänna.

Alma Ulrika Elisabet Vallin är född 1877 och änka efter en skraddare. Hon är dövstum samt åtnjuter för sig själv och en minderårig son regel-bundet understöd av fattigvården. Enligt egen uppgift brukade hon av Söderström få hjälp med penningar och matvaror.

Amanda Charlotta Olivia Lindkvist, vilken är syster till änkan Vallin, är född 1883. Hennes man är född 1885. Makarna hava i äktenskapet sju barn i åldern 22—9 år, vilka alla bo hemma hos föräldrarna. En tolv-årig son lider av ryggradsförskjutning och har tidvis vårdats å vanföre-anstalt. Makarna äga en lägenhet om 3 tunnland jord, varå finnes upp-fört ett boningshus om ett rum och kök. Lägenheten har ett taxerings-värde av 6,000 kronor och är in-tecknad för 6,800 kronor. Mannen Lindkvist har uppgivit, att hans arbetsförtjänst uppginge till omkring 200 kronor i månaden. Från olika håll har vitsordats, att makarna gjort sig kända för redbarhet och ordentlighet samt att de levde under bekymmer-samma ekonomiska omständigheter.

Maria Katarina Hamrin är född 1870. Hennes man, som avled 1929, var sinnessjuk. Själv är hon nästan fullständigt blind. En pensions-nämndsordförande har intygat, att hon levt under synnerligen tryckta för-hållanden och att Söderström under sin livstid med frikostig välvilja bi-stått henne. Under senare år har hon erhållit ved genom fattigvårdens försorg.

Herman Prästberg är född 1887, gift och har i äktenskapet två barn,

födda 1917 och 1930. Han började 1910 arbeta hos Uddeholms aktiebolag och är för närvarande anställd som montör vid bolagets elektriska avdelning. Hans arbetsinkomst brukar uppgå till 2,000—2,200 kronor om året. 1933 lät Prästberg uppföra ett boningshus för en kostnad av 8,000 kronor, vilket belopp anskaffades genom lån. En lägenhet om rum och kök uthyres för 20 kronor i månaden. Prästberg har erhållit vitsord om arbetsamhet och hedrande vandel. Han har enligt egen uppgift aldrig sammanträffat med Söderström eller eljest stått i förbindelse med honom.

Hildur Jonsson, vilken är syster till Herman Prästberg, är född 1900 och gift för andra gången. I första äktenskapet, som upplöstes genom mannens död, har hon två barn, födda 1919 och 1922. I sitt nuvarande äktenskap har hon en sexårig dotter. Familjen Jonsson lever i synnerligen knappa ekonomiska förhållanden. Mannens hälsa är vacklande; under senare år har inget annat arbete än nödhjälpsarbete stått honom till buds. Genom fattigvården hava makarna erhållit tillfälliga understöd till mindre belopp. En liten jordbrukslägenhet, som de tidigare ägt, försålades för ett par år sedan exekutivt, enär makarna icke förmådde erlägga ränta och amortering å utbekommet egnahemslån. Hustruns ansökan att få del av Söderströms kvarlätenskap tillstyrkes livligt av en präst i Frykerud liksom även av kommunalnämnsordföranden därstädes, vilken sistnämnde vitsordar hennes stora förmåga att i ytterst små omständigheter kunna åstadkomma det bästa möjliga för sin familj.

Nämnas bör, att sökandena Anna Amalia Lodén och Bengtsson ävensom ytterligare en person, vilken känt Söderström sedan gammalt, vid förhör inför polismyndigheten i Sundsvall den 5 september 1933 uppgivit, att Söderström på tal om allmänna arvsfonden fällt vissa yttranden tydande på att han haft sympatier för dess syftemål. Enligt uppgift av nyssnämnda båda sökande skulle Söderström i samband därmed även hava yttrat, att hans släktingar aldrig gjort honom några välgärningar, varför han ej behövde tänka på dem.

Magistraten i Sundsvall, som till länsstyrelsen avgivit infortrat yttrande över Hildur Jonssons ansökan, har förklarat sig icke hava något att erinra mot bifall till hennes framställning.

Länsstyrelsen har ansett tillräckliga skäl för bifall till Anna Amalia Lodéns och Hildur Jonssons ansökningar icke föreligga. Däremot har länsstyrelsen icke haft något att erinra mot att skälig andel av kvarlätenskapen tillerkännes envar av de övriga sökandena.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anfört i huvudsak följande:

Då vad som framkommit vid det av polismyndigheten i Sundsvall den 5 september 1933 hållna förhöret gäve stöd åt antagande, att den avlidnes yttersta vilja ej varit, att hans kusiner skulle erhålla någon del av hans kvarlätenskap, ansåge sig ämbetet icke kunna tillstyrka bifall till de av Per Ludvig Söderqvist, Nils Johan Söderqvist, Alma Ulrika Elisabet Valin, Amanda Charlotta Olivia Lindkvist, Maria Katarina Hamrin, Herman Prästberg och Hildur Jonsson gjorda ansökningarna.

Vad däremot övriga sökande vidkomme, befunne sig såväl Anna Amalia Lodén som Olof Marino Bengtsson i fattiga omständigheter. Den förstnämnda hade nått en framskriden ålder, i det att hon vore född år 1876, och den sistnämnde hade försörjningsplikt mot förutom egen familj jämväl åldriga föräldrar. På grund därav och då Anna Amalia Lodén

och Bengtsson finge anses hava stått den avlidne i livstiden nära, syntes fog finnas för ett efterskänkande till deras förmån av allmänna arvsfondens rätt till viss del av kvarlåtenskapen efter den avlidne. Ämbetet ansåge detta avstående beträffande Anna Amalia Lodén böra få formen av beviljandet av årlig livränta till henne under hennes återstående livstid. Ämbetet ville i detta sammanhang i tillämpliga delar återropa Kungl. Maj:ts proposition nr 200 till 1931 års riksdag angående avstående av viss del av allmänna arvsfondens rätt till arv efter Erik Magnus Edvard Svedbom. I fråga om storleken av denna livränta syntes ett årligt belopp av 600 kronor vara skäligt. Denna livränta borde utgå från och med det kvartal, som infölle efter det, varunder kvarlåtenskapen blivit redovisad till allmänna arvsfonden, och av statskontoret utbetalas kvartalsvis i efterskott. För tiden, innan denna livränta började utgå, borde Anna Amalia Lodén erhålla understöd, vilket enligt ämbetets mening borde utgå med samma belopp för år räknat, vartill livräntan bestämts. Jämväl detta understöd syntes böra utgå kvartalsvis och utbetalas av boutredningsmannen i slutet av kvartalet med början från och med den 1 januari 1933, till dess förutnämnda livränta började utgå.

Vad beträffade Bengtsson ansåge ämbetet, att till honom borde avstås ett engångsbelopp, och ansåge ämbetet detta belopp skäligen kunna bestämmas till 10,000 kronor.

*Departements-
chefen.*

På grund av vad i ärendet förekommit anser jag skäligt, att någon del av kvarlåtenskapen efter Söderström användes till beredande av understöd åt Anna Amalia Lodén och Olof Marino Bengtsson, vilka båda under lång tid varit i tjänst hos Söderström. Mot kammaradvokatfiskalsämbetets förslag om avstående till Bengtsson av ett engångsbelopp av 10,000 kronor har jag icke något att erinra. Vad angår Anna Amalia Lodén framgår av utredningen, att hennes arbete för Söderströms räkning varit av jämförelsevis begränsad omfattning och att hon icke för sin utkomst varit därav huvudsakligen beroende. Vid sådant förhållande synes skäl knappast föreligga att, såsom ämbetet föreslagit, giva understödet åt henne formen av en livränta. För egen del vill jag förorda, att även hon erhåller ett engångsbelopp, vilket skäligen synes kunna bestämmas till 4,000 kronor.

Då samtliga övriga sökande äro kusiner till Söderström och enligt den förebragta utredningen leva i knappa omständigheter, synas jämväl deras ansökningar vara förtjänta av beaktande. Advokatfiskalsämbetet har till stöd för sitt avstyrkande i fråga om kusinernas ansökningar återropat vissa av Anna Amalia Lodén och Bengtsson samt ytterligare en person vid polisförhör lämnade uppgifter, vilka skulle tyda på att Söderström icke önskat, att kusinerna erhöles del i hans kvarlåtenskap. Emellertid torde vad som framkommit vid förhöret icke kunna tillmätas någon avgörande betydelse i förevarande hänseende, detta i all synnerhet som det å andra sidan blivit upplyst, att Söderström under livstiden brukade bistå sina behövande kusiner. Lämpligt synes vara, att till kusinerna efterskänkes vad som skulle hava tillfallit dem, därest den före 1929

gällande arvsordningen varit tillämplig. Enligt denna arvsordning skulle envar av Per Ludvig Söderqvist, Nils Johan Söderqvist, Herman Prästberg och Hildur Jonsson hava bekommit $\frac{1}{20}$, envar av Alma Ulrika Elisabet Vallin och Amanda Charlotta Olivia Lindkvist $\frac{1}{80}$ samt Maria Katarina Hamrin $\frac{1}{40}$ av behållningen i boet efter den avlidne.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av det allmänna arvsfonden tillfallna arvet efter Carl August Söderström från Sundsvall må avstås

dels ett belopp av 4,000 kronor till Anna Amalia Lodén,

dels ett belopp av 10,000 kronor till Olof Marino Bengtsson,

dels ock en tjugodel av kvarlåtenskapen till envar av Per Ludvig Söderqvist, Nils Johan Söderqvist, Herman Prästberg och Hildur Jonsson, en åttiondel därav till envar av Alma Ulrika Elisabet Vallin och Amanda Charlotta Olivia Lindkvist samt en fyrtiondel därav till Maria Katarina Hamrin.

2:o.

Rätten till arv efter lägenhetsägaren Anders Ottosson från Mo socken.
Den 30 januari 1933 avled lägenhetsägaren Anders Ottosson från Packeby i Mo socken, Älvsborgs län, utan att, såvitt en efter honom upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet utgjorde enligt bouppteckningen 30,756 kronor 46 öre. Bland tillgångarna upptogos en lägenhet Packeby 1° med taxeringsvärde av 3,000 kronor samt lösören till sammanlagt värde av 1,052 kronor.

Den 10 april 1933 anställdes inför Tössbo häradsrätt vittnesförhör rörande tillkomsten av vissa utav Ottosson fällda yttranden, genom vilka han skulle hava förordnat om sin kvarlåtenskap till förmån för sin hushållerska Elin Andersson i Packeby. Berörda yttranden bevakades samma dag vid häradsrätten såsom muntligt testamente efter Ottosson.

Sedan Elin Andersson hos kammaradvokatfiskalsämbetet anhållit om godkännande av testamentet samt ämbetet, med hänsyn till bestämmelserna i 4 § lagen den 8 juni 1928 om allmänna arvsfonden, underställt ärendet Kungl. Maj:ts prövning, förklarade Kungl. Maj:t genom beslut den 19 januari 1934, att klander mot ifrågavarande såsom muntligt testamente bevakade yttranden skulle för allmänna arvsfondens räkning äga rum.

Efter det sådan klandertalan av ämbetet anhängiggjorts vid förenämnda häradsrätt, förklarade häradsrätten genom utslag den 9 april 1934, att de åberopade yttrandena icke skulle utgöra hinder för allmänna arvsfon-

den att tillträda kvarlåtenskapen efter Ottosson. Utslaget vann laga kraft.

Med utlåtande den 29 december 1934 har kammaradvokattfiskalsämbetet överlämnat en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Älvsborgs län ingiven och av länsstyrelsen med eget yttrande den 13 juni 1934 till kammaradvokattfiskalsämbetet översänd skrift, däri Elin Andersson anhållit, att all behållen kvarlåtenskap i boet efter Ottosson måtte tillerkännas henne eller, därest denna anhållan icke kunde bifallas, att hon måtte erhålla åtminstone boets fasta egendom med möbler och husgerådssaker jämte ett kontant belopp av 5,000 kronor. Till stöd för ansökningsen har Elin Andersson anfört, bland annat, att hon under 27 år innehaft anställning hos Ottosson, de sista 15 åren såsom hushållerska, och att Ottosson gång efter annan till henne yttrat, att hon vid hans frånfälle skulle med full äganderätt erhålla all hans kvarlåtenskap. Elin Andersson hade ej kunnat tänka sig annat än att dessa utfästelser skulle vara gällande, och på grund härav hade hon, oaktat hennes arbetsförmåga till följd av sjukdom vore i hög grad nedsatt, trott sig utan större bekymmer för sin ekonomiska existens kunna gå kommande dagar till mötes.

Länsstyrelsen har vid sitt utlåtande fogat ett från *landsfiskalen i Tössbo distrikt* införskaffat yttrande, däri anförs i huvudsak följande:

Elin Andersson, som vore född den 13 mars 1891 av fattiga föräldrar, hade vid 15 års ålder kommit till Ottosson i Packeby, där hon sedan stannat till Ottossons död 1933. Hon hade hos Ottosson ej haft någon bestämd lön utan syntes hava fått det nödvändigaste till kläder samt, enligt Ottossons i livstiden lämnade uppgift, 100 kronor till varje jul under de senare åren. Hon hade aldrig varit taxerad för någon inkomst i Mo socken. År 1927 hade Ottosson skänkt henne 5,000 kronor, som hon ända till Ottossons död haft liggande i en byrålåda i hemmet. Hon lede sedan många år tillbaka av höggradig nervositet och syntes få svårt att framdeles kunna försörja sig genom arbete. Enligt grannarnas bestämda uppfattning hade det varit Ottossons mening, att Elin Andersson skulle erhålla större eller mindre del av kvarlåtenskapen vid hans frånfälle. Av någon anledning hade dock ej testamente upprättats, och Ottossons sista sjukdom hade tydligen lagt hinder i vägen för upprättande av sådant. Rimligt vore, om Elin Andersson erhöle någon del av kvarlåtenskapen, så att hon kunde motse en någorlunda bekymmerslös ålderdom.

Länsstyrelsen har för egen del tillstyrkt bifall till ansökningsen i vad den avser utbekommande av dödsboets fasta egendom med möbler och husgeråd jämte ett kontant belopp av 5,000 kronor.

Kammaradvokattfiskalsämbetet har, då sökanden finge anses hava stått den avlidne i livstiden nära och billighetsskäl i övrigt föreläge, ansett ett avstående av viss del av kvarlåtenskapen till förmån för sökanden kunna ifrågasättas. Det syntes därvid ämbetet, att ett dylikt avstående borde omfatta dels lägenheten Packeby 1°, vilken enligt införskaffat gravationsbevis vore fri från penninginteckningar, dels ock dödsboets lösöre, i bouppteckningen upptaget till ett värde av 1,052 kronor, varigenom sö-

kanden skulle kunna erhålla ett hem. Då sökanden redan år 1927 av Ottosson bekommit ett belopp av 5,000 kronor, som hon uppgivits äga i behåll vid Ottossons frånfälle, syntes något kontant belopp av kvarlåtenskapen icke böra efterskänkas till förmån för sökanden.

I ärendet föreliggande förhållanden synas mig motivera, att någon del av kvarlåtenskapen efter Ottosson efterskänkes till förmån för sökanden. I likhet med länsstyrelsen anser jag efterskänkandet böra omfatta icke blott dödsboets förenämnda fastighet och lösören utan även ett kontant belopp. Detta synes, såsom även länsstyrelsen förordat, skäligen kunna bestämmas till 5,000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter lägenhetsägaren Anders Ottosson från Packeby i Mo socken må till Elin Andersson avstås dels lägenheten Packeby 1°, dels i bouppteckningen efter Ottosson upptagna lösören till sammanlagt värde av 1,052 kronor, dels ock ett kontant belopp av 5,000 kronor.

3:o.

Rätten till arv efter Julia Johanna Holm från Strömstad. Den 16 februari 1933 avled Julia Johanna Holm i Strömstad utan att, såvitt en efter henne upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Den till allmänna arvsfonden redovisade behållningen i boet efter henne uppgick till 5,324 kronor 81 öre.

Med utlåtande den 23 juli 1934 har kammaradvokattfiskalsämbetet överlämnat två särskilda till Kungl. Maj:t ställda, till länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län ingivna och av länsstyrelsen med eget yttrande den 15 december 1933 till kammaradvokattfiskalsämbetet översända ansökningar, däri änkan Wilhelmina Andersson och förre handlanden Fredrik August Riber, båda i Strömstad, var för sig anhållit att få kvarlåtenskapen efter den avlidna efterskänkt till sin förmån.

Genom beslut den 31 augusti 1934 fann Kungl. Maj:t Wilhelmina Anderssons framställning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Till prövning föreligger nu den av Riber gjorda ansökningen.

Riber, vilken enligt företett prästbevis är född 1851 och kusin till den avlidna, har till stöd för sin ansökan anfört i huvudsak följande: Före och under sin sista sjukdom hade Julia Johanna Holm gjort vissa uttalanden, av vilka med visshet kunde slutas, att hon haft för avsikt att förordna om sin kvarlåtenskap. Om ett sådant förordnande kommit till stånd, vilket emellertid ej skett, skulle Riber helt säkert blivit ihågkommen, allra helst

som Julia Johanna Holm väl känt till Ribers svåra ekonomiska belägenhet. Efter att tidigare under många år med framgång hava bedrivit handels- och fabriksrörelse i Strömstad hade Riber på grund av olyckliga förhållanden råkat i ekonomisk misär och måste nu för sitt uppehälle anlita vänner och i viss mån det allmänna.

Genom påskrift å ansökningshandlingen har häradshövdingen Jan Smith i Strömstad vitsordat riktigheten av uppgifterna angående Ribers förhållanden med tillägg, att Riber sedan snart 50 år tillbaka vore invalid, i det att högra benet till följd av sjukdom amputerats ovan knäet. Smith har förklarat sig på det varmaste tillstyrka bifall till ansöknigen.

Magistraten i Strömstad har i ett till länsstyrelsen den 1 november 1933 avgivet yttrande i ärendet föreslagit, att hälften av kvarlåtenskapen måtte tillerkännas Riber. Anmärkas bör, att magistraten därvid ansett den andra hälften böra efterskänkas till förmån för Wilhelmina Andersson.

Länsstyrelsen har med hänsyn till Ribers invaliditet och ekonomiska ställning ansett dennes ansökan behjärtansvärd och har därför tillstyrkt, att lämplig del av arvet måtte avstås till honom.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har vid sitt utlåtande fogat intyg därom, att Riber sedan 1932 av fattigvårdsstyrelsen i Strömstad åtnjutit månatligt fattigvårdsunderstöd. I anslutning härtill har ämbetet anfört, att, därest Ribers ansökan vunne bifall, detta enligt ämbetets mening skulle innebära, att staden Strömstad erhöle del av kvarlåtenskapen efter den avlidna. Då emellertid ett efterskänkande till förmån för staden icke kunde komma i fråga, ansåge sig ämbetet böra avstyrka bifall till Ribers framställning.

*Departements-
chefen.*

Av utredningen framgår, att Riber är kusin till den avlidna samt att han befinner sig i fattiga omständigheter. Stadgandet i 5 kap. 3 § lagen den 8 juni 1928 om arv får därför anses tillämpligt i förevarande fall. Till finansdepartementet har häradshövdingen Smith under hand meddelat, att fattigvårdsstyrelsen, därest Ribers ansökan bifalles, icke har för avsikt att under Ribers livstid utkräva ersättning för lämnat understöd samt att Riber även efter mottagande av andel i kvarlåtenskapen kan påräkna erforderlig hjälp från fattigvården. Under sådana förhållanden finner jag skäligt, att en del av kvarlåtenskapen efterskänkes till förmån för Riber. Då Riber icke styrkt sitt påstående, att Julia Johanna Holm skulle avsett att genom testamente tillförsäkra honom andel i kvarlåtenskapen, samt Riber, bortsett från släktskapen, icke visats hava stått den avlidna i livstiden nära, torde efterskänkandet icke böra omfatta större andel av kvarlåtenskapen än som skulle hava tillfallit Riber, därest den före omnämnda lags ikraftträdande gällande arvsordningen varit tillämplig. Enligt nämnda arvsordning skulle Riber hava bekommit en sjättedel av kvarlåtenskapen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att en sjättedel av det allmänna arvsfonden tillfallna arvet efter Julia Johanna Holm från Strömstad må avstås till Fredrik August Riber.

4:o.

Rätten till arv efter Lovisa Söderström från Skellefteå socken. Den 24 mars 1933 avled Lovisa Söderström från Stämninggården i Skellefteå socken av Västerbottens län utan att, såvitt en efter henne upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet utgjorde enligt bouppteckningen 15,789 kronor 58 öre. Den 10 augusti 1933 godkände kammaradvokatfiskalsämbetet ett av Lovisa Söderström den 13 januari 1929 upprättat testamente av innehåll, att tre särskilda legat å tillhopa 1,200 kronor skulle utgå av hennes kvarlåtenskap. Den till allmänna arvsfonden sedermera redovisade behållningen i boet utgjorde 14,382 kronor 78 öre.

I proposition nr 196 till 1934 års riksdag, punkten 7, föreslog Kungl. Maj:t riksdagen medgiva, att av det allmänna arvsfonden sålunda tillfallna arvet måtte avstås en trettiosjättedel till Nils Gustaf Söderström i Stämninggården och en tolfte del till Kristina Karolina Lövgren i Ursviken, Skellefteå socken, båda kusiner till den avlidna. Andelarna beräknades motsvara vad nämnda kusiner skulle hava bekommit i arv efter den avlidna, därest den före 1929 gällande arvsordningen varit tillämplig. Enligt riksdagens skrivelse den 24 april 1934, nr 198, blev berörda förslag av riksdagen bifallet.

I en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Västerbottens län ingiven skrift hava nu ytterligare sjuutton kusiner till den avlidna, nämligen Johan August Brännström, Gustaf Brännström, Emma Kristina Holmgren, född Söderström, Lovisa Karolina Hedkvist, född Söderström, Frans Oskar Holmgren, Johan Holmgren, Hilda Margareta Nilsson, född Holmgren, Ida Kristina Söderström, Linda Lovisa Öhman, född Söderström, och Nils Ulrik Söderström, alla i Stämninggården, Gustaf Steinvall i Bergnäs, Jörns socken, Augusta Gregorsson, född Brännström, i Kiruna, Anna Josefina Lindholm, född Söderström, i Klutmark, Skellefteå socken, Reinhold Villehard Söderström i Frängsliden, Burträsk socken, Eva Sofia Holmlund, född Söderström, i Umeå, Nils Viktor Holmgren i Kåge, Skellefteå socken, samt Kristina Maria Hvitman, född Löfgren, i Luleå gjort framställning om erhållande av bidrag ur Lovisa Söderströms efterlämnade kvarlåtenskap. Till stöd för framställningen hava sökandena anfört, att de flesta av dem vore gamla och orkeslösa samt befunde sig i mycket dålig ekonomisk ställning ävensom att Lovisa Söderström mot

slutet av sin levnad skulle hava fällt vissa yttranden av innehåll, att hon genom testamente ämnat ihågkomma sina kusiner.

Länsstyrelsen har med eget yttrande den 7 december 1934 till kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat förevarande ansökningar jämte i ärendet införskaffad utredning. Därav framgår, att Kristina Maria Hvitman avlidit den 26 september 1934. Beträffande de övriga sökandena inhämtas av utredningen i huvudsak följande:

Johan August Brännström är född 1853 och gift. Makarna hava inga barn; båda äro sjukliga. De äga ett hemman med taxeringsvärde av 3,300 kronor. Kontanta medel saknas.

Gustaf Brännström är född 1859. Han är sjuklig och nästan blind samt vårdas av sina släktingar. Hans enda tillgång utgöres av en byggnad å ofri grund, värd omkring 300 kronor. Han åtnjuter pension enligt lagen om allmän pensionsförsäkring med 19 kronor 40 öre i månaden.

Emma Kristina Holmgren är född 1864 samt frisk och kry för sin ålder. Hon äger ett hemman med taxeringsvärde av 3,700 kronor och har inga skulder.

Lovisa Karolina Hedkvist, som är född 1866, äger en byggnad å ofri grund, värd omkring 1,000 kronor. Hon är frisk och sköter ensam gården. Å bank har hon inestående omkring 2,700 kronor. Hon är skuldfri.

Frans Oskar Holmgren är född 1870. Han åtnjuter såsom undantagsförmån rätt till hyresfri bostad under sin livstid i en honom tidigare tillhörig fastighet. Han har ingen arbetsinkomst men äger ett banktillgodohavande å något över 3,000 kronor.

Johan Holmgren är född 1854. Han är medellös och sjuklig samt vårdas av sina barn. Beträffande deras ekonomiska förhållanden föreligger ingen utredning.

Hilda Margareta Nilsson är född 1859 och gift med en förutvarande hemmansägare, vilken är född samma år. Hustrun har länge varit sjuklig, och mannen är på grund av sin höga ålder oförmögen till arbete, varför makarna tidvis måste hålla sig med tjänarinna. De hyra en liten stuga till bostad. Mannen har i bank inestående ett belopp av 3,050 kronor samt åtnjuter pension enligt lagen om allmän pensionsförsäkring med 14 kronor 90 öre i månaden. Makarna hava två barn men kunna icke påräkna att erhålla någon hjälp av dem.

Ida Kristina Söderström är född 1877. Hennes hälsa har sedan lång tid tillbaka varit svag, och hon har vid flera tillfällen vistats på sjukhus. Hon saknar kontanta medel men äger ett hemman med taxeringsvärde av 1,100 kronor.

Linda Lovisa Öhman, vilken är född 1883, är småskollärrinna samt gift med en hemmansägare. Hennes lärarinne-lön uppgår till 2,451 kronor om året. Taxeringsvärdet å makarnas hemman utgör 5,000 kronor.

Nils Ulrik Söderström är född 1872 samt frisk och fullt arbetsför. Han är ägare till ett hemman med taxeringsvärde av 12,700 kronor samt lär enligt uppgift även äga kontanta tillgångar.

Gustaf Steinvall är född 1843. Han är medellös och vårdas av två söner, vilka själva befinna sig i mycket knappa omständigheter.

Augusta Gregorsson är född 1857 och änka sedan 1918. Efter sin man, vilken var e. o. verkstadsförman vid statens järnvägar, erhöll hon ett kapital av omkring 10,000 kronor, varav hon nu äger kvar 4,600 kronor. Hon har tidigare haft städningsarbete vid järnvägen i Kiruna men sak-

nar nu arbetsinkomst. Medan mannen levde, togo makarna två foster-söner, den ene född 1910 och den andre 1911. Efter mannens död hava dessa uppfostrats av hustrun, som bland annat låtit dem genomgå kommunal mellanskola. Den yngre bor fortfarande kvar hos fostermodern och har då och då fått tjänstgöra såsom lokbiträde vid järnvägen i Kiruna. Den äldre har för närvarande reservarbete på annan ort.

Anna Josefina Lindholm är född 1871 och gift med en hemmansägare, vilken är född 1882. Makarnas tillgångar i fastighet, kreatur och yttre inventarier uppskattas till ett värde av 11,000 kronor. Deras skulder belöpa sig till omkring 1,500 kronor. Makarna sakna egna barn men hava två fosterbarn, en flicka född 1915 och en gosse född 1922. För den senares underhåll uppbära de ersättning av fattigvårdssamhället med 15 kronor i månaden. Mannen taxerades 1934 till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för ett belopp av 1,210 kronor.

Reinhold Villehard Söderström, vilken är född 1872, är gift och har i äktenskapet 4 barn i åldern 14—21 år. Han äger enligt egen uppgift tillgångar till värde av 11,350 kronor, däribland en jordbruksfastighet med taxeringsvärde av 9,800 kronor. Han var 1933 icke taxerad till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt.

Eva Sofia Holmlund är född 1875 och gift med en snickare. Äktenskapet är barnlöst. Hustrun är sedan 1930 intagen å sinnessjukhus. Mannen har under närmare 30 års tid varit anställd vid en möbelfabrik i Umeå, men fick sluta sitt arbete där för omkring 3 år sedan, då fabriken nedlade driften. Därefter har han försörjt sig med diverse arbeten. Makarna äga en gravationsfri fastighet i Umeå med taxeringsvärde av 8,000 kronor. Fastigheten, som innehåller ett rum och kök, bebos av makarna själva och lämnar alltså ingen kontant inkomst. Makarna hava i bank innestående omkring 4,000 kronor. I vårdkostnad för hustrun erlägges en krona 31 öre om dagen. För hemmets skötsel anlitas lejd hjälp alltsedan hustrun blev sjuk. Mannen har uppgivit, att han de två sista åren haft dåligt med inkomster och att han själv vore sjuklig på grund av åderförkalkning. För bestridande av nödvändiga utgifter måste han därför nu taga av det hopsparade kapitalet. Han taxerades 1934 till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för ett belopp av 1,670 kronor.

Nils Viktor Holmgren är född 1865, gift och har i äktenskapet sju barn, av vilka två söner i åldern 21 och 15 år vistas hemma. Makarna Holmgren äga en jordbruksfastighet med taxeringsvärde av 4,100 kronor. Fastigheten, varå vinterfödas 3 kor, är in-tecknad för 1,000 kronor, varjämte mannen har andra skulder till ungefär samma belopp. Den äldre av de hemmavarande sönerna har under de sista åren varit sjuklig och saknar arbete.

Något närmare umgänge mellan Lovisa Söderström och hennes kusiner har, såvitt utredningen giver vid handen, icke förekommit. I en polisrapport har antecknats, att Lovisa Söderström helst ville vara ensam och sköta sig själv. Nils Ulrik Söderström uppgives vara den ende av sökandena, som under Lovisa Söderströms livstid brukade tillse henne och vara henne behjälplig vid en del förekommande arbeten. Anmärkas bör, att Nils Ulrik Söderström genom förut omförmälda testamente tillerkändes ett kontant belopp av 400 kronor.

Länsstyrelsen har i sitt yttrande anfört följande:

Sökanden Kristina Maria Hvitman hade under utredningens gång avlidit.

Av övriga sökande syntes Linda Lovisa Öhman, Nils Ulrik Söderström, Anna Josefina Lindholm, Reinhold Villehard Söderström, Emma Kristina Holmgren, Lovisa Karolina Hedkvist, Frans Oskar Holmgren, Hilda Margareta Nilsson och Augusta Gregorsson leva under sådana ekonomiska förhållanden, att ett avstående av del av kvarlåtenskapen till deras förmån icke kunde av omständigheterna anses påkallat.

Beträffande Johan August Brännström, Johan Holmgren, Ida Kristina Söderström, Gustaf Brännström, Nils Viktor Holmgren, Eva Sofia Holmlund och Gustaf Steinvall syntes däremot billigheten tala för ett efterskänkande av kvarlåtenskapen, och finge länsstyrelsen i anledning därav tillstyrka framställningen beträffande sistnämnda personer på det sätt, att desamma tillerkändes andelar av kvarlåtenskapen efter samma grunder, som tidigare tillämpats vid efterskänkande av del av ifrågavarande kvarlåtenskap till Kristina Karolina Lövgren och Nils Gustaf Söderström.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i utlåtande den 14 februari 1935 anfört bland annat följande:

Av den i ärendet verkställda utredningen framginge, att sökandena vore kusiner till den avlidna. Av sökandena hade emellertid, enligt vad som upplysts, Kristina Maria Hvitman avlidit den 26 september 1934, och finge därför den av henne gjorda ansökningen anses hava förfallit.

I fråga om de övriga sökandena syntes av den i ärendet verkställda utredningen framgå, att av dessa allenast Gustaf Steinvall, Johan August Brännström, Gustaf Brännström, Frans Oskar Holmgren, Johan Holmgren, Nils Viktor Holmgren, Hilda Margareta Nilsson och Ida Kristina Söderström befunne sig i torftiga ekonomiska omständigheter. Med hänsyn härtill och då dessa sökande, såsom nyss nämnts, jämväl vore arvlåtarens skyldemän, finge stadgandet i 5 kap. 3 § lagen om arv den 8 juni 1928 anses vara tillämpligt å dessa, varför den av dessa sökande gjorda ansökningen borde vinna beaktande.

I fråga om storleken av de andelar av kvarlåtenskapen, som vid ett efterskänkande borde tillerkännas sistnämnda kusiner till den avlidna, syntes för en beräkning av dessa andelar annan grund icke kunna med fog ifrågasättas än den arvsordning, som gällde innan lagen om arv den 8 juni 1928 trätt i kraft. Enligt denna arvsordning skulle Gustaf Steinvall hava bekommit en tolfedel av behållningen i boet efter den avlidna, en var av Johan August Brännström och Gustaf Brännström en aderton-del därav, en var av Frans Oskar Holmgren, Johan Holmgren, Nils Viktor Holmgren och Hilda Margareta Nilsson en tjugufjärdedel därav samt Ida Kristina Söderström en trettiosjättedel av behållningen ifråga.

*Departements-
chefen.*

Såsom kammaradvokatfiskalsämbetet anfört, får den av Kristina Maria Hvitman gjorda ansökningen anses hava genom hennes frånfalle förfallit.

Med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst angående Linda Lovisa Öhmans, Nils Ulrik Söderströms, Anna Josefina Lindholms och Reinhold Villehard Söderströms ekonomiska förhållanden finner jag i likhet med de hörda myndigheterna något avstående av kvarlåtenskapen till deras förmån icke böra ifrågakomma.

Beträffande de övriga sökandena framgår av utredningen, att de flesta av dem icke helt sakna tillgångar. Samtliga leva emellertid i mer eller mindre knappa och bekymmersamma omständigheter, delvis beroende på sjukdom och hög ålder. Vid sådant förhållande synas billighetsskäl tala för att någon del av kvarlåtenskapen efterskänkes till dessa sökande. Efterskänkandet lär böra omfatta så stor del av kvarlåtenskapen som skulle hava tillkommit dem, därest äldre arvsordning varit tillämplig. Av de vid ärendets beredning inom finansdepartementet tillgängliga handlingarna framgår, att enligt nämnda arvsordning envar av Gustaf Steinvall, Emma Kristina Holmgren och Lovisa Karolina Hedkvist skulle hava bekommit $\frac{1}{14}$, envar av Johan August Brännström, Gustaf Brännström och Augusta Gregorsson $\frac{1}{21}$, envar av Frans Oskar Holmgren, Johan Holmgren, Hilda Margareta Nilsson och Nils Viktor Holmgren $\frac{1}{28}$ samt envar av Ida Kristina Söderström och Eva Sofia Holmlund $\frac{1}{42}$ av behållningen i boet efter den avlidna.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av det allmänna arvsfonden tillfallna arvet efter Lovisa Söderström från Stämmingsgården må avstås en fjortondel till envar av Gustaf Steinvall, Emma Kristina Holmgren och Lovisa Karolina Hedkvist, en tjuгуendel till envar av Johan August Brännström, Gustaf Brännström och Augusta Gregorsson, en tjuгуåttondel till envar av Frans Oskar Holmgren, Johan Holmgren, Hilda Margareta Nilsson och Nils Viktor Holmgren samt en fyrtiotvåendel till envar av Ida Kristina Söderström och Eva Sofia Holmlund.

5:o.

Rätten till arv efter Annette Månsson från Näsums socken. Den 27 mars 1933 avled Annette Månsson från Västanå i Näsums socken av Kristianstads län utan att, såvitt en efter henne upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet utgjorde enligt bouppteckningen med därtill gjort tillägg 7,810 kronor 54 öre.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 28 augusti 1933 dagtecknad skrift hava Joel Persson och Ida Persson i Näsум, Anna Andersson och hennes man Axel Andersson i Kiaby samt Inga Nordahl och hennes man Otto Nordahl i Hjärsås, med förmålan att de vore kusiner och kusinbarn till Annette Månsson, hemställt, att kvarlåtenskapen efter henne måtte i sin helhet avstås till förmån för dem.

Vidare har hemmansägaren Albin Svenssons hustru Ellen Svensson, född Jönsson, i Bräkne Hoby i en den 30 november 1933 dagtecknad, till

Kungl. Maj:t ställde skrift anhållit, att en skälig del av ifrågavarande kvarlåtenskap måtte efterskänkas till förmån för henne, som vore Annette Månssons kusin.

Slutligen hava arbetaren Sven Persson i Kristianstad och stenarbetaren Anders Eks hustru Matilda Ek i Hjärsås i en till Kungl. Maj:t ställd, den 31 augusti 1934 dagtecknad skrift hemställt, att de såsom kusiner till Annette Månsson måtte komma i åtnjutande av hennes kvarlåtenskap.

Sedan länsstyrelsen i Kristianstads län, till vilken ifrågavarande ansökningar ingivits, föranstaltat om utredning i anledning av desamma, har länsstyrelsen med egna yttranden överlämnat handlingarna i ärendet till kammaradvokatfiskalsämbetet.

Av berörda utredning samt av ansökningarna bilagda intyg inhämtas i huvudsak följande:

Joel Persson är född 1887 och *Ida Persson* 1897. De äro syskon samt äga tillsammans med sin moder två mindre fastigheter med taxeringsvärde av tillhoppa 1,700 kronor och intecknade för 450 kronor. Joel Persson taxerades 1933 för en inkomst av 800 kronor. Ida Persson är icke taxerad för inkomst.

Anna Andersson är född 1882. Hon äger jämte sin man Axel Andersson en jordbruksfastighet med taxeringsvärde av 2,800 kronor. Fastigheten är intecknad för 3,600 kronor. Axel Anderssons inkomst under år 1932 utgjorde 900 kronor.

Inga Nordahl, född 1875, och hennes man Otto Nordahl äga en fastighet, taxeringsvärderad till 2,100 kronor och intecknad för 1,600 kronor. Makarnas 1933 taxerade inkomst utgjorde 1,040 kronor.

Ellen Svensson är född 1884 och gift med en hemmansägare samt har i äktenskapet fem barn, av vilka det äldsta är fött 1920. Makarna äga en jordbruksfastighet, taxerad till 6,300 kronor och intecknad för 4,600 kronor. Under senare år har hustrun tidvis för sinnessjukdom varit intagen å vårdhem. Kostnaden härför har erlagts av vederbörande fattigvårdsstyrelse.

Sven Persson är född 1871. Han blev änkeman 1925 och har sedan dess bott hos en gift dotter. Under de tre sista åren har han icke haft annat arbete än nödhjälpsarbete varannan vecka, varvid han förtjänat högst 30 kronor för arbetsvecka. Till dottern och hennes man, vilka leva i torftiga omständigheter, betalar han i hyra 5 kronor i månaden; han hushållar för sig själv. Enligt egen uppgift är han begiven på rusdrycker och därför olämplig att själv omhänderhava penningmedel. För den händelse ansökningen skulle bifallas, har han föreslagit, att en namngiven polisman måtte förordnas att i egenskap av god man förvalta de medel, som komme att tillerkännas honom, och har den föreslagne förklarat sig villig att mottaga dylikt förordnande.

Matilda Ek är född 1873 och hennes man 1872. Hustrun är sjuklig. Makarna hava inga egna minderåriga barn men uppfostra och försörja en 14-årig dotterson. De äga en bostadsfastighet å ofri grund med taxeringsvärde av 2,000 kronor. Mannen taxerades 1934 för en inkomst av 1,090 kronor.

Ingen av sökandena har, såvitt av utredningen framgår, haft något närmare umgänge med Annette Månsson.

Länsstyrelsen har i yttranden den 16 november och den 4 december 1933 förklarar sig icke hava något att erinra mot bifall till de ansökningar, som gjorts av Joel Persson och dennes fem medsökande samt av Ellen Svensson.

Beträffande Sven Perssons och Matilda Eks ansökning har länsstyrelsen i yttrande den 11 december 1934 anfört i huvudsak följande:

Av verkställd utredning angående sökandenas förhållande till arvlåtaren under hennes livstid ansåge länsstyrelsen framgå, att här föreläge ett fall, där arvsfonden icke borde till förmån för sökandena avstå kvarlåtenskapen. Sökandena hade därjämte icke ens påstått någon åstundan från den avlidnas sida att kvarlåtenskapen efter hennes död skulle övergå till sökandena. Även om Matilda Ek och hennes man befunne sig i mindre goda ekonomiska omständigheter, kunde länsstyrelsen icke tillstyrka bifall till framställningen för deras vidkommande. I fråga om Sven Persson hade länsstyrelsen inhämtat förhållanden, som gjorde att länsstyrelsen för honom bestämt avstyrkte bifall till framställningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har den 20 juli 1934 avgivit utlåtande över Joel Perssons och dennes medsökandes samt Ellen Svenssons ansökningar. I utlåtandet anföres bland annat:

Ämbetet har i ärendet låtit verkställa viss utredning, varav framgår dels att sökandena Inga Nordahl och Anna Andersson äro döttrar till Annette Månssons faster Hanna Trulsson, att sökanden Joel Persson är son till Annette Månssons morbroder Per Hansson, samt att sökanden Ellen Svensson är dotter till Annette Månssons morbroder Jöns Hansson. Härjämte har ämbetet, då i ärendet upplysts, att Ellen Svensson under ett års tid vistats å vårdhem, vilken vård Bräkne-Hoby fattigvårdsstyrelse betalat, inhämtat yttrande från nämnda fattigvårdsstyrelse, vilken förklarar sig villig att avstå från den fordran på ersättning av Ellen Svensson, som fattigvårdsstyrelsen på grund av den vårdkostnad, som av densamma utbetalats för henne, sammanlagt 975 kronor 90 öre, varit berättigad att erhålla enligt 62 § i lagen den 14 juni 1918 om fattigvården.

Av den i ärendet förebragta utredningen i övrigt torde framgå, att samtliga sökandena befinna sig i små ekonomiska omständigheter. Stadgandet i 5 kap. 3 § lagen den 8 juni 1928 om arv får därför anses vara tillämpligt å sökandena, varför ämbetet anser ansökningarna vara förtjänta av beaktande.

Beträffande storleken av de andelar av kvarlåtenskapen, som vid ett efterskänkande böra tillerkännas sökandena, utgör enligt ämbetets mening den arvsordning, som gällt innan nyssnämnda lag trätt i kraft, en lämplig grundval för beräkning av dessa andelar. Enligt denna arvsordning skulle Inga Nordahl och Anna Andersson hava bekommit vardera $\frac{1}{24}$, Joel Persson $\frac{1}{28}$ samt Ellen Svensson $\frac{1}{32}$ av behållningen i boet efter den avlidna. Ämbetet anser sig kunna tillstyrka ett avstående av allmänna arvsfondens rätt till behållningen i boet efter avlidna Annette Månsson till förmån för ovannämnda personer med de andelar av behållningen i boet efter henne, som enligt vad nyss sagts skulle hava tillkommit dem därest äldre lag varit tillämplig beträffande kvarlåtenskapen.

Beträffande Sven Perssons och Matilda Eks ansökning har kammaradvokatfiskalsämbetet i utlåtande den 11 januari 1935 anfört i huvudsak följande:

Av i ärendet verkställd utredning framginge, att sökandena vore barn till Annette Månssons faster Hanna Trulsson samt syskon till Inga Nordahl och Anna Andersson ävensom att de befunne sig i små ekonomiska omständigheter. Beträffande Sven Persson föreläge emellertid sådana omständigheter, att ett efterskänkande av viss del av kvarlåtenskapen efter Annette Månsson till förmån för honom syntes ämbetet icke böra ifrågakomma. Vad däremot anginge Matilda Ek, funne ämbetet, som ansåge stadgandet i 5 kap. 3 § i lagen om arv den 8 juni 1928 vara å henne tillämpligt, hennes framställning böra vinna beaktande. Beträffande storleken av den andel av kvarlåtenskapen, som vid ett efterskänkande borde tillerkännas henne, utgjorde den arvsordning, som gällt innan nyssnämnda lag trätt i kraft, en lämplig grundval för beräkning av nämnda andel. Enligt denna arvsordning skulle Matilda Ek hava bekommit en tjugufjärdedel av behållningen i boet efter den avlidna.

Departements-
chefen.

Av utredningen i ärendet framgår, att samtliga sökandena med undantag av Axel Andersson och Otto Nordahl äro kusiner till den avlidna. Ifrågavarande kusiner leva i små omständigheter. Med hänsyn härtill synes fog föreligga för ett efterskänkande av någon del av den avlidnas kvarlåtenskap till förmån för kusinerna. Tillräcklig anledning att därvidlag undantaga någon av dem torde icke föreligga. I likhet med kammaradvokatfiskalsämbetet anser jag den före 1929 gällande arvsordningen böra ligga till grund för beräkningen av de andelar av kvarlåtenskapen, som nu böra efterskännas. Enligt denna arvsordning skulle Ida Persson hava bekommit $\frac{1}{28}$ och Sven Persson $\frac{1}{24}$ av behållningen i boet samt de övriga kusinerna de andelar därav, som angivits i ämbetets förut återgivna utlåtanden.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av det allmänna arvsfonden tillfallna arvet efter Annette Månsson från Västanå i Näsums socken må avstås en tjugufjärdedel till envar av Joel Persson och Ida Persson, en tjugufjärdedel till envar av Anna Andersson, Inga Nordahl, Sven Persson och Matilda Ek samt en trettiotvåndedel till Ellen Svensson.

6:o.

Rätten till arv efter Christina Näsman från Timrå socken. Christina Näsman från Näs i Timrå socken av Västernorrlands län, vilken var född den 13 juli 1865, avled den 17 juni 1933 utan att, såvitt en efter henne upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting.

Behållningen i boet utgjorde enligt bouppteckningen 75,232 kronor 87 öre. Bland tillgångarna upptogs en gravationsfri fastighet med taxeringsvärde av 20,000 kronor.

Den 2 november 1933 bevakades vid Njurunda, Sköns och Ljustorps tingslags häradsrätt såsom testamente efter Christina Näsman en med hennes namn underskriven handling, vilken var så lydande¹:

»Undertecknad förklarar härmed min yttersta vilja o. testamente vara, att efter min död, skall af min kvarlåtenskap fördelas som jag uppgifvit det här nedan.

Svenska kyrkans hednamission 5,000 (femtusen), Fosterlandsstiftelsen 3,000, Diakonissanstalten Ädelhem i Härnösand 2,000 Diakonistyrelsen Stockholm 2,000 Kyrkliga ungdomskretsen i Timrå 2,000 till Timrå kyrka 2,000 K. F. U. K. 2,000 o. K. F. U. M. 2,000 till Hildur Kristina Norberg 10,000. Kyrkliga ungdomskretsen i Timrå 2,000 sedan det donerade utbetalts tillfaller utaf de pengar som fins kvar mina kusiner min bostad Willan o. tomt under n:o 3 i Näs Timrå tillfaller K. F. U. K. till vilohem o. bostad åt deras sekreterare och af den lösegendom som finnes kvar i bostaden, lemnas äfven till hemmet, Andra huset å samma tomt lemnas till församlingshem för kyrkliga ungdomsvärksamheten i Timrå.

Timrå o. Näs Oktober 1929.

Christina Näsman.»

Sedan berörda handling delgivits kammaradvokatfiskalsämbetet samt ämbetet, med hänsyn till bestämmelserna i 4 § lagen den 8 juni 1928 om allmänna arvsfonden, underställt Kungl. Maj:t frågan om godkännande av handlingen såsom testamente, förklarade Kungl. Maj:t genom beslut den 1 februari 1934, att klander mot ifrågavarande, såsom testamente bevakade handling skulle för arvsfondens räkning äga rum.

I anledning härav lämnade ämbetet de i handlingen avsedda testaments-tagarna tillfälle att utan rättegång avstå från den rätt till kvarlåtenskapen efter Christina Näsman, som på grund av handlingen kunde tillkomma dem, varefter samtliga i skriftligen avfattade förklaringar avsåde sig nämnda rätt.

I särskilda till Kungl. Maj:t ställda ansökningar hava nu *dels* Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen, *dels* Timrå församling samt Timrå norra kyrkliga ungdomskrets och Timrå södra kyrkliga ungdomskrets, *dels* Förbundet mellan Sveriges K. F. U. M. och Förbundet av Sveriges K. F. U. K., *dels* Hildur Kristina Norberg i Näs, Timrå socken, *dels* den avlidnas kusin förre skolvaktmästaren Jonas Pettersson i Byn, Hässjö socken, *dels* hemmansägaren Daniel Fredrik Wredenberg i Risgränsbyn, Timrå socken, fiskaren Lars Petter Wredenberg, Inga Elisabeth Wredenberg, Anna Augusta Sahlén, född Wredenberg, de tre sistnämnda i Näs,

¹ De kursiverade beloppen äro i handlingen överstrukna.

Timrå socken, samt Sally Stiehl, född Wredenbergs, i Hamburg, Tyskland, samtliga kusiner till den avlidna, *dels ock* Elisabet Pettersson i Byn, Hässjö socken, jämväl kusin till den avlidna, hemställt, att av ifrågavarande, allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskap till sökandena måtte avstås vad som skulle hava tillfallit dem, därest förenämnda handling utgjort ett giltigt testamente.

Hildur Kristina Norberg har för sin del anhållit, att hon — utöver det enligt handlingen för henne avsedda beloppet om 10,000 kronor — måtte i enlighet med muntligt löfte av Christina Näsman bekomma möbler till ett rum.

Den avlidnas kusiner, vilka ansett, att enligt åberopade handlingen ett belopp av 2,362 kronor 87 öre belöpte å envar av dem, hava begärt att var för sig erhålla nämnda belopp.

Över ansökningarna hava utlåtanden avgivits av länsstyrelsen i Västernorrlands län den 8 och den 16 maj 1934 samt den 16 januari 1935 samt av kammaradvokatfiskalsämbetet den 29 i sistnämnda månad, varjämte såväl länsstyrelsen som ämbetet föranstaltat om utredning i ärendet.

Av utredningen framgår, att Christina Näsman var varmt religiös till sin läggning och mycket kyrkligt intresserad. Hon uppgives särskilt hava intresserat sig för svenska kyrkans hednämmission och diakonistyrelsen, vilka ofta erhöles penningar av henne. Hon hyste stort intresse för fromma stiftelsers verksamhet i allmänhet.

Av de enskilda sökandena har Anna Augusta Sahlén avlidit den 8 januari 1935. Beträffande de övriga av dessa sökande inhämtas av handlingarna i huvudsak följande:

Hildur Kristina Norberg är född 1895 och ogift. Hon kom i maj 1911 i tjänst hos familjen Näsman, som då bestod av Christina Näsman samt hennes moder och syster. Modern avled 1915 och systemen 1927. Enligt samstämmiga uppgifter av personer, som väl känt Christina Näsman, har denna vid olika tillfällen i varma ordalag uttalat sin tillfredsställelse över Hildur Kristina Norbergs uppoffrande och långvariga arbete hos familjen Näsman samt även fällt yttranden av innehåll, att hon ämnade sörja för sin trotjänarinna. Hildur Kristina Norberg är född av fattiga föräldrar och har själv inga besparingar. Till en början erhöles hon för sitt arbete hos familjen Näsman en obetydlig kontant lön; under senare år har någon bestämd lön däremot icke förekommit, utan hon har endast fått mottaga vad hon behövt till kläder och andra nödvändiga utgifter.

Jonas Pettersson är född 1858 och gift. En 33-årig dotter har sedan många år tillbaka varit sjuk och vårdats i hemmet. Familjen, som gjort sig känd för skötsamhet och ordentlighet, har alltid levat under tryckta ekonomiska förhållanden.

I fråga om *Daniel Fredrik Wredenbergs, Lars Petter Wredenbergs, Inga Elisabeth Wredenbergs* och *Sally Stiehl* saknas närmare utredning. Vederbörande landsfiskal har emellertid uppgivit, att de alla med undantag av Lars Petter Wredenbergs hava ordnad ekonomi. Den sistnämnde är född 1865, fränskild samt barnlös.

Elisabet Pettersson är född 1863 och ogift. Hon uppgives vara sjuklig. Hon äger ett kapital om 4,000 kronor, vilket är utlånat mot säkerhet av inteckning och lämnar en avkastning av fem procent. Dessutom åtnjuter hon för sin återstående livstid vissa undantagsförmåner, bestående av rätt till hyresfri bostad samt åtskilliga naturprodukter och tjänstbarheter. Värdet av dessa förmåner med undantag av tjänstbarheterna uppskattas till 599 kronor för år.

Länsstyrelsen har avstyrkt bifall till den av Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen gjorda ansökningen och såsom skäl härför anfört, att stadgandet i 5 kap. 3 § lagen den 8 juni 1928 om arv icke syntes vara tillämpligt å stiftelsen.

Däremot har länsstyrelsen ansett med billighet och rättvisa förenligt, att *Hildur Kristina Norberg* tillerkännes det belopp, som enligt förutnämnda såsom testamente bevakade handling avsetts för henne. Länsstyrelsen har förty tillstyrkt avstående till hennes förmån av 10,000 kronor.

Beträffande övriga ansökningar har länsstyrelsen allenast anfört, att länsstyrelsen icke hade något att erinra mot bifall till desamma i den mån nyssnämnda stadgande i lagen om arv det medgäve.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har anfört i huvudsak följande:

Hildur Kristina Norberg finge anses hava stått den avlidna i livstiden nära, och jämväl billighetsskäl i övrigt syntes tala för att hennes ansökning beaktades. Beträffande frågan om vad som vid ett avstående borde tillkomma henne av kvarlåtenskapen, ansåge ämbetet ett kapitalbelopp av 8,000 kronor vara skäligt.

Beträffande de ansökningar, som gjorts av *Jonas Pettersson*, *Daniel Fredrik Wredenberg*, *Lars Petter Wredenberg*, *Inga Elisabeth Wredenberg*, *Anna Augusta Sahlén*, *Sally Stiehl* och *Elisabet Pettersson*, så vore dessa sökande kusiner till den avlidna. Av dessa kusiner hade emellertid, enligt vad upplysts, *Anna Augusta Sahlén* avlidit den 8 januari 1935 och finge därför den av henne gjorda ansökningen anses hava förfallit, samt vore *Sally Stiehl* bosatt i Hamburg och gift med tyske medborgaren fabrikören *Karl Wilhelm Stiehl*, varför hennes utländska medborgarskap syntes utsluta ett efterskänkande till hennes förmån av viss del av kvarlåtenskapen. I fråga om de övriga kusinerna syntes av den i ärendet verkställda utredningen framgå, att allenast *Jonas Pettersson* och *Lars Petter Wredenberg* befunno sig i fattiga omständigheter, varför billighetsskäl talade för ett efterskänkande av viss del av kvarlåtenskapen efter *Christina Näsman* endast till förmån för dem. På grund härav ansåge sig ämbetet böra tillstyrka ett avstående till förmån för sistnämnda kusiner av allmänna arvsfondens rätt till de belopp av behållningen i boet efter *Christina Näsman*, som av dem äskats och vilka belopp understege de andelar av behållningen i boet efter henne, som enligt den arvsordning, som gällde innan lagen den 8 juni 1928 om arv trätt i kraft, skulle hava tillkommit dem.

Vad slutligen anginge de av Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen, Förbundet mellan Sveriges K. F. U. M. och Förbundet av Sveriges K. F. U. K. ävensom *Timrå församling* samt *Timrå norra* och *södra kyrkliga ungdomskretsar* gjorda ansökningarna, ansåge ämbetet efterskänkande av

allmänna arvsfondens egendom till förmån för juridisk person icke kunna eller böra ske, varför dessa ansökningar enligt ämbetets mening icke borde vinna beaktande.

Departements-
chefen.

Vad först angår de av Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen samt övriga juridiska personer i förevarande ärende gjorda ansökningarna, uppkommer till en början frågan, huruvida 5 kap. 3 § lagen om arv överhuvud medgiver efterskänkande av allmänna arvsfonden tillfallet arv till förmån för annan än fysisk person. Lagrummet innehåller, att »arv, som tillfallit fonden, må, där det med hänsyn till omständigheterna får anses billigt, av Konungen med riksdagens samtycke helt eller delvis avstås till arvlåtarens skyldeman eller annan, som stått arvlåtaren nära». Kammaradvokatfiskalsämbetet har för sin del ansett berörda fråga böra besvaras nekande, och samma åsikt kommer även till synes i länsstyrelsens yttranden i ärendet. Något uttryckligt uttalande, som kan tjäna till ledning vid frågans bedömande, är icke att finna i förarbetena till lagen. Å andra sidan har vid lagens tillkomst icke heller den uppfattningen kommit till uttryck, att under stadgandet ej finge inrymmas jämväl möjlighet att avstå till förmån för juridisk person. Vid sådant förhållande och då paragrafens lydelse knappast utgör något bestämt hinder mot denna mera vidsträckt tolkning, vill jag för min del ansluta mig till den meningen, att även juridisk person bör kunna — under de i paragrafen särskilt angivna villkoren — få fonden tillfallet arv till sig efterskänkt.

Även om man sålunda utgår från att stadgandet i och för sig icke lägger hinder i vägen för ett efterskänkande till förmån för nu ifrågavarande sökande, återstår emellertid spørsmålet om dessa kunna anses hava stått den avlidna nära och om billighetsskäl tala för bifall till ansökningarna. Såvitt jag kan finna, läser ingen av dessa förutsättningar vara uppfylld i förevarande fall. Visserligen är det upplyst, att Christina Näsman var varmt religiös till sin läggning och mycket kyrkligt intresserad, men det synes knappast riktigt att härav utan vidare draga den slutsatsen, att de ifrågavarande sökandena skulle hava stått henne nära i den mening, som i förenämnda lagrum åsyftas. Icke heller synes den åberopade handlingen kunna godtagas såsom ett otvetydigt eller slutgiltigt uttryck för arvlåtarens vilja beträffande kvarlåtenskapens fördelning, så att ett efterskänkande på grund därav kan anses billigt. På grund av vad sålunda anförts finner jag mig icke kunna tillstyrka bifall till de ansökningar, som gjorts av Evangeliska Fosterlands-Stiftelsen och de övriga juridiska personerna.

I likhet med de i ärendet hörda myndigheterna anser jag skäligt, att någon del av kvarlåtenskapen avstås till förmån för Hildur Kristina Norberg. Jag ansluter mig till länsstyrelsens förslag beträffande henne och tillstyrker alltså, att till henne avstås ett belopp av 10,000 kronor.

Vad slutligen angår de ansökningar, som gjorts av Christina Näsman

kusiner, biträder jag kammaradvokatfiskalsämbetets hemställen. Jag anser sålunda, att Jonas Pettersson och Lars Petter Wredenberg böra erhålla vardera 2,362 kronor 87 öre. Elisabet Petterssons ekonomiska ställning synes knappast motivera ett efterskänkande till hennes förmån, och beträffande de övriga kusinernas förhållanden saknas närmare utredning, varför deras ansökningar icke torde kunna bifallas.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter Christina Näsman från Näs i Timrå socken må avstås 10,000 kronor till Hildur Kristina Norberg samt 2,362 kronor 87 öre till envar av Jonas Pettersson och Lars Petter Wredenberg.

7:o.

Rätten till arv efter hemmansägaren Anders Abrahamsson från Hamneda socken. Den 25 juli 1933 avled hemmansägaren Anders Abrahamsson från Horsaberga i Hamneda socken av Kronobergs län utan att, såvitt en efter honom upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet utgjorde enligt bouppteckningen 6,213 kronor 25 öre. Bland tillgångarna upptogs *dels* en fordran av lantbrukaren Albert Andersson i Bråten, Tvååker, enligt revers den 1 juli 1924, å 1,000 kronor i kapital och 453 kronor 47 öre i ränta från nysse-nämnda dag, *dels ock* en fordran av lantbrukaren Carl Andersson i Kärret, Långås, enligt revers den 1 maj 1925, å 1,500 kronor i kapital och 317 kronor 50 öre i ränta från den 1 maj 1929.

I en till Kungl. Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Kronobergs län ingiven skrift hava Albert Andersson och Carl Andersson, vilka båda äro söner till en kusin till den avlidne, anhållit, att de måtte befrias från betalningsskyldighet för ifrågavarande, allmänna arvsfonden tillfallna fordringar. Till stöd för ansökningen hava sökandena anført, att det aldrig varit Abrahamssons avsikt att sökandena skulle återbetala lånen. Abrahamsson hade för många personer förklarat, att han ämnade efterskänka beloppen, och att han verkligen haft denna tanke framginge ytterligare därav, att han aldrig krävt någon ränta, ehuru Carl Andersson själv-mant tillställt honom sådan för de första åren. Båda sökandena hade en tyngande skuldbörda och vore i trängande behov av den lättnad, som bifall till ansökningen skulle innebära. Carl Andersson vore på grund av sjukdom i det närmaste oförmögen till arbete.

Vid ansökningen har fogats ett av hemmansägaren Otto Larsson i Horsaberga och dennes son Herbert Larsson utfärdat intyg av innehåll, att Abrahamsson, vilken under senare delen av sin levnad vistades i intygsgivarnas hem, många gånger yttrade, att han aldrig tänkte på att utfå de fordringar han hade hos sökandena, enär dessa vore hans kusinbarn.

Länsstyrelsen har med eget utlåtande den 24 oktober 1934 till kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat yttrande av landsfiskalen i Göteryds distrikt samt övrig i ärendet införskaffad utredning.

Beträffande sökandenas ekonomiska förhållanden inhämtas av utredningen, att Albert Andersson vid utgången av 1933 hade tillgångar till värde av 43,750 kronor, däribland en jordbruksfastighet med taxeringsvärde av 33,000 kronor, samt skulder till belopp av 47,000 kronor, ävensom att Carl Andersson vid samma tidpunkt hade tillgångar till värde av 49,335 kronor, däribland en jordbruksfastighet med taxeringsvärde av 37,000 kronor, samt skulder till belopp av 47,885 kronor.

Landsfiskalen i Göteryds distrikt, vilken tillika är utredningsman i boet, har, enär sökandena vore i stort behov av att få ifrågavarande skulder efterskänkta, tillstyrkt bifall till framställningen.

Länsstyrelsen har för egen del anfört i huvudsak följande:

Enligt en vid bouppteckningstillfället av Albert Andersson företedd och i bouppteckningen intagen testamentshandling av den 16 september 1924 hade Abrahamsson testamenterat all sin egendom till Albert Andersson, men enligt en likaledes i bouppteckningen intagen handling av den 10 mars 1927 hade detta testamente med närmare motivering av Abrahamsson återkallats. Motiveringen syntes giva vid handen, att Abrahamsson då och efter allt att döma ända till sin död ansett sig hava någon anledning till missnöje med Albert Andersson. I detta sammanhang kunde det måhända vara anledning nämna, att Abrahamsson genom överlåtelse av motböcker och banktillgodohavanden den 14 juli 1933 eller sålunda tio dagar före sin död till Otto Larsson och hans son Herbert Larsson bortgivit sammanlagt 10,781 kronor 8 öre, varför gåvoskatt erlagts. Å andra sidan hade dessa två personer i sitt förutnämnda intyg omtalat, att Abrahamsson många gånger de senaste åren av sitt liv sagt sig icke tänka på att utfå sina fordringar av sökandena, enär de vore hans kusinbarn.

Sökandena hade till stöd för sin framställning åberopat dels det sålunda intygade förhållandet, att Abrahamsson icke haft för avsikt att sökandena skulle betala sina skulder till honom, dels ock sin stora skuldsättning i övrigt och svaga ekonomiska ställning, vartill för Carl Andersson komme, att han på grund av sjukdom vore i det närmaste oförmögen till arbete. Då det av vad i ärendet förekommit framginge, att Abrahamsson säkerligen icke tänkt sig att utkräva sina ifrågavarande fordringar av sökandena, syntes det, med hänsyn jämväl till för övrigt föreliggande förhållanden, kunna anses förefinnas vägande skäl för att allmänna arvsfonden efterskänkte sökandena respektive fordringar.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i utlåtande den 12 december 1934 anfört:

Av bouppteckningen efter Abrahamsson framginge, att närmaste släktingar till denne vore fyra kusiner, däribland förre hemmansägaren Anders Gustaf Petersson i Bråten, vilken vore fader till sökandena, ävensom att Abrahamsson genom en den 10 mars 1927 dagtecknad handling, vilken den 18 i samma månad och år delgivits sökanden Albert Andersson, återkallat ett av honom till Albert Anderssons förmån den 16 september 1924 upprättat testamente.

Då Abrahamsson sålunda vid sin död såsom närmaste släktingar efterlämnat åtskilliga kusiner, däribland sökandenas fader, och då ett efterskänkande av kvarlåtenskapen efter den avlidne på grund av skyldskap därför icke syntes kunna ifrågakomma till förmån för sökandena samt ej heller kunde anses vara visat, att sökandena eljest stått den avlidne i livstiden nära, utan det av utredningen i ärendet åtminstone beträffande Albert Andersson fastmer framginge, att ett efterskänkande av viss del av kvarlåtenskapen efter den avlidne icke skulle stå i full överensstämmelse med den avlidnes yttersta vilja, hemställde ämbetet, att framställningen icke måtte föranleda någon åtgärd.

Av utredningen synes framgå, att Abrahamsson knappast tänkt sig att av sökandena, vilka äro Abrahamssons kusinbarn, utkräva ifrågavarande fordringar. Detta antagande vinner stöd av bland annat den omständigheten, att Abrahamsson icke, såvitt visats, avkrävt sökandena ränta å lånen, ehuru sådan varit utfäst i skuldförbindelserna. Vid angivna förhållande och då sökandena enligt utredningen befinna sig i mindre goda ekonomiska omständigheter, skulle det enligt min mening vara obilligt, om sökandena nu nödgades till allmänna arvsfonden inbetala fordringsbeloppen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att allmänna arvsfonden genom arv efter hemmansägaren Anders Abrahamsson från Horsaberga i Hamneda socken tillfallna fordringar hos Albert Andersson å 1,000 kronor jämte ränta enligt revers den 1 juli 1924 och hos Carl Andersson å 1,500 kronor jämte ränta enligt revers den 1 maj 1925 måtte efterskännas till förmån för vederbörande gäldenär.

8:o.

Rätten till arv efter gårdfarihandlanden Karl Johan Jonsson från Tuna socken. Den 25 juli 1933 avled gårdfarihandlanden Karl Johan Jonsson från Vattjom i Tuna socken av Västernorrlands län utan att, såvitt en efter honom upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet utgjorde enligt bouppteckningen 1,070 kronor 20 öre.

I en till Kungl Maj:t ställd, till länsstyrelsen i Västernorrlands län ingiven och av länsstyrelsen med införskaffad utredning och eget yttrande den 31 december 1934 till kammaradvokatfiskalsämbetet översänd skrift har förre handlanden Lars Olsson i Vattjom anhållit, att allmänna arvsfondens rätt till Jonssons kvarlåtenskap måtte avstås till förmån för sökanden.

Till stöd för ansökningen har sökanden vid förhör inför vederbörande polismyndighet anfört i huvudsak följande:

Sökanden hade känt Jonsson sedan 1912. Jonsson hade vid den tiden drevit affärer i Torps socken och därvid ofta bott i sökandens föräldrahem. Då sökanden för fem år sedan flyttat till Vattjom, hade Jonsson kommit efter och börjat idka gårdfarihandel även där, varvid Jonsson huvudsakligast bott hos sökanden. Från den 1 januari 1933 till sin död hade Jonsson, som under denna tid varit sjuklig och icke kunnat företaga några resor, oavbrutet bott hos sökanden. Under sin vistelse hos sökanden hade Jonsson vid flera tillfällen yttrat, att vid hans död kvarlåtenskapen efter honom skulle tillfalla sökanden. Testamente hade också ifrågasatts av Jonsson, men något sådant hade icke hunnit upprättas, enär Jonsson plötsligt avlidit efter endast tre eller fyra dagars vistelse å Sundsvalls lasarett.

Av den förebragta utredningen inhämtas därjämte, att sökanden, vilken är arbetslös och har familj att försörja, befinner sig i små ekonomiska omständigheter. Vidare framgår av handlingarna, att vid vittnesförhör, som på sökandens begäran hållits den 20 november 1933 inför Medelpads västra domsagas häradsrätt med två personer, vilka väl känt Jonsson, dessa uppgivit, att Jonsson under förra halvåret 1933 till dem fällt yttranden av innehåll, att hans kvarlåtenskap skulle tillfalla sökanden såsom ersättning för det sökanden åtagit sig att vårda honom under hans återstående livstid.

Länsstyrelsen har i sitt yttrande tillstyrkt bifall till ansökningen.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har med skrivelse den 29 januari 1935 överlämnat ärendet till Kungl. Maj:ts prövning och därvid för egen del anfört i huvudsak följande:

Omvittnade yttrandena hade icke bevakats såsom muntligt testamente efter Jonsson, och sökanden hade i en till ämbetet ställd skrift förklarat, att han icke åberopade yttrandena såsom testamente. På grund därav kunde sökanden icke grunda någon rätt å berörda yttranden. Med hänsyn emellertid till dessa yttranden och då sökanden, enligt vad handlingarna i ärendet gäve vid handen, stått den avlidne i livstiden nära, ansåge ämbetet fog föreligga för ett avstående av ifrågavarande arv till förmån för sökanden.

Departements-
chefen. På grund av de i ärendet föreliggande omständigheterna finner jag i likhet med de hörda myndigheterna skäligt, att ifrågavarande kvarlåtenskap avstås till förmån för sökanden.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att allmänna arvsfondens rätt till arv efter gårdfarihandlanden Karl Johan Jonsson från Vattjom i Tuna socken må avstås till förmån för Lars Olsson.

9:o.

Rätten till arv efter förra telegrafisten Hedvig Sjöberg från Borgholm. Förra telegrafisten Hedvig Sjöberg från Borgholm, vilken var född den 31 oktober 1853, avled den 8 februari 1934 utan att, såvitt en efter henne upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna någon arvsberättigad släkting. Behållningen i boet efter henne utgjorde enligt bouppteckningen 29,143 kronor 54 öre. Bland tillgångarna ingick en fastighet i kvarteret Våren i Borgholm med taxeringsvärde av 6,000 kronor.

Den 7 maj 1934 anställdes vid Ölands norra mots häradsrätt vittnesförhör angående tillkomsten av vissa utav Hedvig Sjöberg fällda yttranden, genom vilka hon skulle hava förordnat om sin kvarlåtenskap till förmån för Ölands forngård. Berörda yttranden bevakades samma dag vid häradsrätten såsom muntligt testamente efter Hedvig Sjöberg.

Sedan kammaradvokatfiskalsämbetet å allmänna arvsfondens vägnar erhållit del av protokollet över vittnesförhöret samt ämbetet, på grund av bestämmelserna i 4 § lagen den 8 juni 1928 om allmänna arvsfonden, underställt Kungl. Maj:t frågan om godkännande av nämnda yttranden såsom muntligt testamente, förklarade Kungl. Maj:t genom beslut den 10 augusti 1934, att klander mot ifrågavarande såsom testamente bevakade yttranden skulle för arvsfondens räkning äga rum.

Ämbetet instämde därefter till förenämnda häradsrätt Ölands kulturminnesförening såsom ägare av Ölands forngård med yrkande, att omförmälda yttranden måtte förklaras icke innefatta ett lagligt testamente och följaktligen icke utgöra hinder för allmänna arvsfonden att tillträda kvarlåtenskapen efter Hedvig Sjöberg. Genom utslag den 29 oktober 1934, vilket vann laga kraft, blev ämbetets talan av häradsrätten bifallen.

I en till Kungl. Maj:t ställd, den 27 november 1934 dagtecknad skrift, vilken ingivits till länsstyrelsen i Kalmar län, har nu kulturminnesföreningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte till riksdagen avlåta proposition om avstående av Hedvig Sjöbergs kvarlåtenskap till förmån för föreningen. Till stöd för denna hemställan har anförts bland annat:

Hedvig Sjöbergs fader hade varit stadsfiskal i Borgholm under åren 1844—1900. Efter en äldre halvsystems död för några år sedan hade Hedvig Sjöberg bebott föräldrarnas gamla fastighet, som vore det enda sedan stadens tillkomst i början av 1800-talet i ursprungligt skick kvarstående huset. Enbart av denna anledning vore huset väl värt att bevaras. Innan Hedvig Sjöberg inflyttat i föräldragården hade hon rådgjort med kulturminnesföreningens ordförande redaktören S. E. Sjöholm i Borgholm, om huruvida hon kunde bo i den gamla tämligen förfallna fastigheten eller om hon även i fortsättningen skulle hyra lägenhet i staden. På Sjöholms inrådan hade hon låtit nödtorftigt reparera fastigheten och flyttat in i densamma. Vid samtalet med Sjöholm hade hon nämnt, att hon gärna skulle se, att fastigheten och diverse lösören komme till Ölands forngård som ett minne av hennes fader, den gamle stadsfiskalen, vars uniform med mera forngården redan tidigare fått mottaga såsom gåva. Då hon omkring ett

halvår senare talat med tre hantverkare, som varit sysselsatta med reparation av bostaden, hade hon för dem bekräftat det givna löftet, vilket hon tydligen ansett bindande. Det förtjänade framhållas, att flera försök gjorts att förmå henne skänka eller utlova penningar för andra ändamål, bland annat missionen, men att hon bestämt vägrat detta. Hennes vilja och avsikt att skänka sin kvarlåtenskap till forngården för att därigenom hugfästa faderns minne syntes därför vara till fullo ådagalagda.

Beträffande kulturminnesföreningen och dess verksamhet anföres där-
efter i ansökningen följande:

»Vad Ölands kulturminnesförening, som är ägare till Ölands forngård, beträffar, så bildades föreningen år 1913 och har sedan dess verkat för sitt ändamål: 'att tillvarataga och vårda de alster av gammal kultur, som kunna tjäna som prov på den öländska befolkningens arbete, slöjd, levnadssätt och plägseder i forna tider . . . Väcka och stärka känslan av samhörighet med forntid och nutid samt kärlek till fäderneslandet och i all synnerhet den egna hembygden.'

Föreningens ekonomiska resurser ha varit ytterst små, och först 1928 kunde ett av föreningens önskemål förverkligas: upprättandet av en öländsk forngård i Borgholm. För detta ändamål inköptes en äldre större fastighet i staden för en summa av 24 000 kronor, vilken fastighet sedan iordningställdes som museum och hembygdsgård. På tomten befinner sig ett 100-årigt större stenhus, i vilket museet är inrymt, rumsinteriörer, åskådliga samlingar av öländskt hantverk och hemslöjd liksom också en mindre förhistorisk typsamling. Fastigheten inrymmer dessutom en gammalstuga, vagnbod och redskapsbod samt stall, väderkvarn med kvarnmuseum, varjämte en sjöbod är under uppförande. Inalles innehålla samlingarna cirka 5,000 nummer, men då befolkningen visat sitt stora intresse för företaget äro dessa i starkt stigande.

För att kunna finansiera detta jämförelsevis stora företag med omändringar och reparationer, underhåll av fastighet och inventarier, nyinköp etc. har föreningen uteslutande varit hänvisad till sina egna krafter, varjämte minnesgoda ölänningar i Stockholm ihågkommit föreningen med ett par donationer. Den enda hjälp från det allmänna föreningen erhållit har varit ett mindre årsanslag från Borgholms stad, för innevarande år utgående med 200 kronor. Ekonomien är därför ganska bekymmersam, helst som fastigheten fortfarande är graverad med 17,500 kronor, vilket lån finnes i Borgholms sparbank. Styrelsen hade därför tänkt söka lotterimedel för att åtminstone kunna täcka denna skuld, så att forngårdens framtid skulle bli tryggad, men man har icke ansett sig kunna göra detta i den stora konkurrens, som råder om lotterimedel.

När därför styrelsen erhöi kännedom om fröken Hedvig Sjöbergs testamenteriska föreskrifter, hoppades man, att härigenom en utväg skulle yppa sig, så att forngården kunde göras skuldfri och dess framtid säkerställas. Dessutom skulle genom detta testamente även ett annat önskemål kunna förverkligas, nämligen bevarandet av den gamla Sjöbergska fastigheten, vilken, utom det intressanta i exteriör och interiör, skulle kunna inrymma ett öländskt arkiv och bibliotek med bibehållandet av den gamla rumsinredningen från 1800-talets första år.»

Sedermera har till länsstyrelsen ingivits en till Kungl. Maj:t ställd, den 22 december 1934 dagtecknad skrift, däri fröken Adamina Fock i Hälsing-

borg anhållit, att av ifrågavarande arvsmedel ett belopp av 7,000 kronor eller den mindre summa, som kunde prövas skälig, måtte avstås till förmån för henne. Till stöd för denna ansökan har anförts huvudsakligen följande.

Hedvig Sjöberg och sökanden hade blivit bekanta 1891, och mellan dem hade snart utvecklats en varm vänskap, som varat ända till Hedvig Sjöbergs frånfälle. Under år 1897 hade Hedvig Sjöberg och sökanden bildat gemensamt hushåll, och från den tiden hade de bott tillsammans samt delat hushållsutgifter, hyra m. m. Endast under de senaste åren hade sökanden tidvis bott hos en syster i Hälsingborg. Då Hedvig Sjöberg varit den ekonomiskt mera välsituerade av de båda, hade hon alltid förutsatt såsom en given sak, att sökanden vid hennes frånfälle skulle erhålla del i hennes kvarlåtenskap. Sista gången hon yttrat sig härom till sökanden hade varit på sommaren 1933, då hon uttryckligen förklarat, att, om hon fölle ifrån, sökanden skulle erhålla ett belopp av 7,000 kronor. Hon hade även nämnt, att det belopp, som vore ämnat åt sökanden, låge i ett kuvert i hennes chiffonjé. Vid samma tillfälle hade Hedvig Sjöberg också yttrat, att hon å en sparbanksbok hade inestående vissa medel, som hon önskade skulle tillfalla missionen. — Sökandens enda inkomst utgjordes av understöd från Riddarhuset med 700 kronor om året samt från Johanniterorden med 500 kronor om året ävensom avkastningen av ett kapital å 3,000 kronor.

Av sistnämnda ansökning bifogade handlingar framgår, att Adamina Fock är född den 5 september 1846 och att hon 1934 taxerats till statlig inkomst- och förmögenhetsskatt för ett belopp av 890 kronor. En person, som skött Hedvig Sjöberg, har intygat, att denna vid två olika tillfällen till personen ifråga yttrat, att Adamina Fock skulle få något av hennes kvarlåtenskap. Det förtjänar anmärkas, att efter Hedvig Sjöbergs död ett kontant belopp å 6,950 kronor anträffades liggande i en låda i hennes chiffonjé.

Landsfiskalen i Borgholm, vilken av länsstyrelsen anmodats att avgiva yttrande över Adamina Focks ansökan, har vitsordat riktigheten av de utav henne lämnade uppgifterna rörande förhållandet mellan henne och den avlidna. Enär Adamina Fock på grund av hög ålder och ytterligt nedsatt synförmåga vore oförmögen att taga vård om sig själv och i sådant avseende vore hänvisad till andra människors hjälp, ansåge landsfiskalen hennes begäran vara synnerligen behjärtansvärd, varför han icke hade något att erinra mot bifall till densamma.

Länsstyrelsen, som redan den 29 november 1934 eller före mottagandet av Adamina Focks ansökan avgivit tillstyrkande yttrande över den av fornminnesföreningen gjorda framställningen, har i förnyat utlåtande den 9 februari 1935 anført bland annat:

Länsstyrelsen vidhölle sitt tillstyrkande av fornminnesföreningens ansökan om erhållande av kvarlåtenskapen efter Hedvig Sjöberg. Enär det emellertid, på grund av i ärendet upplysta förhållanden, finge anses billigt, att Adamina Fock tillerkändes något underhållsbidrag av arvsmed-

len ifråga, och då sådant bidrag, med hänsyn till hennes höga ålder och oförmåga att taga vård om sig själv, lämpligast borde utgå med visst årligt belopp och ej med ett kapitalbelopp på en gång, ville länsstyrelsen på det sätt tillstyrka bifall till Adamina Focks ansökan, att hon tillerkändes ett årligt underhållsbidrag av exempelvis 500 kronor att utbetalas av fornminnesföreningen, om kvarlåtenskapen avstodes till denna, och i annat fall av arvsfondens medel.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i utlåtande den 17 december 1934 över kulturminnesföreningens ansökan anfört, bland annat, att ämbetet ansåge efterskänkande av allmänna arvsfonden tillfallet arv till förmån för juridisk person på grund av avfattningen av stadgandet i 5 kap. 3 § nya arvslagen icke kunna äga rum. Redan av denna anledning kunde enligt ämbetets mening föreningens ansökning icke vinna bifall. Skulle emellertid lagrummet även vara tillämpligt å juridiska personer, syntes det dock icke kunna tillämpas i nu ifrågavarande fall, enär enligt ämbetets mening föreningen icke kunde sägas hava stått arvlåtaren nära och billighetsskäl ej heller talade för ett avstående.

Beträffande Adamina Focks ansökan har kammaradvokatfiskalsämbetet i utlåtande den 15 februari 1935 anfört följande:

Av handlingarna i ärendet syntes framgå, att sökanden stått den avlidna i livstiden nära, i anledning varav och med hänsyn till övriga i ärendet förekomna omständigheter fog för ett efterskänkande av viss del av kvarlåtenskapen efter Hedvig Sjöberg till förmån för sökanden syntes förefinnas. Ett dylikt avstående ansåge ämbetet böra få formen av en årlig livränta till sökanden under hennes återstående livstid. Ämbetet ville i detta sammanhang i tillämpliga delar återropa Kungl. Maj:ts proposition nr 196, punkt 6, till 1934 års riksdag angående avstående av viss del av allmänna arvsfondens rätt till arv efter disponenten Pontus Andersson från Motala och särskilt vad föredragande departementschefen därvid anfört i fråga om sättet för beredande av livränta åt däri föreslagen person genom överlämnande av erforderligt kapitalbelopp till särskild förvaltning hos statskontoret, som skulle hava att med avkastningen gälda livräntan. Denna form för beredande av livränta borde enligt ämbetets mening komma till användning jämväl i förevarande fall. I fråga om storleken av livräntan syntes ett årligt belopp av 600 kronor skäligt. Denna livränta borde utgå från och med den månad, som infölle näst efter den, varunder kvarlåtenskapen blivit redovisad till allmänna arvsfonden, och av statskontoret utbetalas månadsvis i efterskott. För tiden, innan livräntan började utgå, borde sökanden erhålla understöd, vilket enligt ämbetets mening borde utgå med samma belopp för år räknat, vartill livräntan bestämts. Jämväl detta understöd syntes böra utgå månadsvis och utbetalas av boutredningsmannen i slutet av månaden med början från och med mars månad 1934, till dess förenämnda livränta började utgå.

*Departements-
chefen.*

Såsom jag under punkten 6 här förut närmare utvecklat, anser jag stadgandet i 5 kap. 3 § lagen om arv icke utesluta möjlighet att avstå allmänna arvsfonden tillfallet arv till förmån för juridisk person. Då Hedvig Sjöberg på grund av vad i ärendet blivit upplyst måste antagas hava

hyst en allvarlig önskan, att hennes fastighet efter hennes frånfälle skulle tillfalla kulturminnesföreningen, för vilken hon även på annat sätt visat sitt intresse, och då det jämväl ur andra synpunkter förefaller behjärtansvärt, att fastigheten övertages av föreningen, anser jag mig böra tillstyrka, att den, efter att hava befriats från ansvar för in-tecknad gäld, avstås till föreningen. Däremot finner jag icke tillräckliga skäl föreligga för bifall till föreningens ansökan i övrigt.

Vad angår Adamina Fock finner jag skäligt, att en livränta beredes henne under hennes återstående livstid. Livräntan synes mig skäligen böra bestämmas till 600 kronor för år att utgå från och med mars månad 1934. I likhet med vad som skett bland annat i det av kammaradvokatfiskalsämbetet åberopade fallet torde därvid böra förfaras så, i vad rör livränta för ej förfluten tid, att erforderligt kapitalbelopp, efter en räntefot av 3 procent utgörande 20,000 kronor, överlämnas till särskild förvaltning hos statskontoret, som skall hava att med avkastningen gälda livräntan och sedermera efter livräntetagarens död inleverera det avsatta kapitalet till allmänna arvsfonden. De närmare bestämmelser, som kunna finnas erforderliga rörande kapitalets förvaltning med mera, torde böra meddelas av Kungl. Maj:t.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen med-giva,

att av den allmänna arvsfonden tillfallna kvarlåtenskapen efter förra telegrafisten Hedvig Sjöberg från Borgholm må avstås

dels den avlidnas fastighet i kvarteret Våren i Borgholm till Ölands kulturminnesförening;

dels ock vad som åtgår för beredande av livränta åt Adamina Fock med 600 kronor om året från och med mars månad 1934 under hennes återstående livstid.

10:o.

Rätten till arv efter f. d. kontraktsprosten Carl Gustaf Wahrenberg från Uppsala. Den 27 februari 1934 avled f. d. kontraktsprosten Carl Gustaf Wahrenberg från Uppsala utan att, såvitt en efter honom upprättad bouppteckning utvisar, efterlämna arvsberättigad släkting. Behållningen i boet uppgick enligt bouppteckningen till 41,181 kronor.

Den 12 mars 1934 anställdes vid rådhusrätten i Uppsala vittnesförhör rörande tillkomsten av vissa av Wahrenberg fällda yttranden, genom vilka han skulle hava förordnat om viss del av sin kvarlåtenskap till för-mån för komministern E. Råberger i Forsbacka. Dessa yttranden bevakades samma dag vid rådhusrätten såsom muntligt testamente efter Wahrenberg.

Sedan kammaradvokatfiskalsämbetet underställt frågan om godkännande av berörda testamente Kungl. Maj:ts prövning, förklarade Kungl. Maj:t genom beslut den 24 maj 1934, att klander mot detsamma icke skulle för allmänna arvsfondens räkning äga rum.

Till allmänna arvsfonden har sedermera av utredningsmannen i boet efter Wahrenberg enligt av kammaradvokatfiskalsämbetet den 21 september 1934 godkänd redovisningsräkning inlevererats tillhopa 37,849 kronor 47 öre.

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift den 22 maj 1934, vilken ingivits till länsstyrelsen i Uppsala län, hava inkasseraren Olof Adolf Fredrik Utterbeck och dennes broder verkstadsarbetaren Sten Gustaf Utterbeck, båda i Stockholm, anhållit, att en del av arvet efter Wahrenberg måtte avstås till förmån för dem. Till stöd för ansökningen hava sökandena åberopat, att de vore sysslingar till Wahrenberg och befunne sig i små ekonomiska omständigheter.

Vidare har förra husföreståndarinnan Anna Wilhelmina Andersson i Grillby i en till Kungl. Maj:t ställd, den 28 augusti 1934 dagtecknad skrift hemställt, att av arvet efter Wahrenberg måtte till henne avstås såsom understöd största möjliga belopp, dock lägst 3,000 kronor. Till stöd för ansökningen har sökanden anført, att hon under de senaste femton åren av Wahrenbergs levnad förestått dennes hem, att hon vore för gammal att taga ny anställning samt att hennes besparingar icke räckte till att trygga utkomsten under hennes återstående levnad.

Länsstyrelsen i Uppsala län har med eget utlåtande den 20 juli 1934 till kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat bröderna Utterbecks ansökning jämte från överståthållarämbetet och magistraten i Uppsala infordrad utredning i ärendet. Efter det Kungl. Maj:t anbefallt samma länsstyrelse att verkställa utredning och avgiva utlåtande i anledning av Anna Wilhelmina Anderssons ansökning, har länsstyrelsen till kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat ett den 25 september 1934 dagtecknat utlåtande, vid vilket fogats från landsfiskalerna i Håbo distrikt och Åsunda distrikt införskaffad utredning.

Med utlåtande den 4 mars 1935 har kammaradvokatfiskalsämbetet överlämnat handlingarna i ärendet till Kungl. Maj:t.

Av vid ansökningarna fogade handlingar och den verkställda utredningen i övrigt framgår i huvudsak följande.

Olof Adolf Fredrik Utterbeck är född den 13 januari 1879 och gift. Makarna hava en adoptivson, född 1923. Hustruns hälsa uppgives vara vacklande. Mannen är anställd såsom inkasserare hos en möbelfirma i Stockholm. Enligt ansökningen är hans inkomst där huvudsakligen baserad på provisioner och mycket knapp. Enligt uppgift vid polisförhör uppbär han en avlöning av 40 kronor per vecka. Vid taxeringen år 1933 uppskattades hans inkomst av tjänst eller tillfällig förvärvsverksamhet till 2,270 kronor. Senast under åren 1917 och 1932 har han av Stockholms stad åtnjutit med fattigvård likställd sjukvård.

Enligt egen uppgift har han brevväxlat med Wahrenberg sedan omkring 1900 och vid skilda tillfällen efter 1909 besökt Wahrenberg i dennes hem, såväl i Husby-Sjutolft och Litslena i Uppsala län som i Uppsala stad, dit Wahrenberg som emeritus flyttat 1932. Han uppger sig också hava åtnjutit ekonomisk hjälp av Wahrenberg ett par gånger, bland annat vid ett tillfälle för startande av en affär.

Wahrenbergs förenämnda husföreståndarinna Anna Wilhelmina Andersson har vid polisförhör uppgivit, att Wahrenberg vid flera tillfällen för henne omtalat, att han sänt pengar till Olof Adolf Fredrik Utterbeck.

Föreståndaren för stadsmissionen i Stockholm, pastor Johnsson, har i ett intyg meddelat, att Wahrenberg vid ett tillfälle översänt ett belopp till Johnsson att användas till hjälp åt Olof Adolf Fredrik Utterbeck, att denne enligt vad som framgått av Wahrenbergs brev tidigare erhållit hjälp av Wahrenberg och att Wahrenberg i sitt brev givit uttryck för sin uppskattning av Utterbecks förmåga att trots de svåraste omständigheter hålla sig och sin familj uppe. Pastor Johnsson har dessutom i intyget förklarat, att han personligen väl kände Utterbecks förhållanden och karaktär, enär denne nödgats uppsöka Johnsson i hjälpärenden, och att han ansåge Utterbeck vara i synnerlig grad förtjänt av och i behov av stöd.

Sten Gustaf Utterbeck är född den 21 november 1880 och gift. Enligt egna uppgifter har han sedan januari 1934 haft anställning vid Atlas-Diesels verkstäder i Sickla med en lön av 40 å 45 kronor i veckan men dessförinnan varit arbetslös sedan februari 1932; under sistnämnda tid hade han erhållit ett understöd av 7 kronor i veckan från A. K. och stundom tillfällig penninghjälp från sociala institutioner. Enligt läkarintyg lider han av en svår kronisk blåskatarr, som tidvis gör honom oförmögen till arbete. Senast under åren 1917, 1920, 1922, 1928, 1929 och 1932 har han av Stockholms stad åtnjutit med fattigvård likställd sjukvård. För hjälpen under de tre sistnämnda åren häftar han i skuld med 460 kronor. Åren 1932 och 1933 har han sökt, men ej erhållit, kontant fattigvårdsunderstöd. Även hustrun uppgives vara sjuklig. Vid taxeringen år 1933 har inkomsten av tjänst eller annan förvärvsverksamhet uppskattats för mannen till 990 kronor och för hustrun till 1,520 kronor.

Sten Gustaf Utterbeck har själv uppgivit, att han aldrig besökt Wahrenberg eller brevväxlat med denne.

Anna Wilhelmina Andersson är född den 23 december 1875 och ogift. Enligt egna uppgifter har hon under sin omkring 15-åriga anställningstid hos Wahrenberg skött hushållet utan annan hjälp och därvid åtnjutit fritt vivre och i genomsnitt 65 kronor i månaden kontant. Vid Wahrenbergs död hade hon av dennes bo fått inköpa möbler och husgeråd för den bostad hon hyrt i Grillby. Hennes besparingar uppginge till omkring 12,000 kronor. Hon lede nu icke av någon sjukdom.

Komminister E. Råberger har med tillstyrkande av ansökningen i ett intyg förklarat, att Wahrenberg mycket uppskattat fröken Anna Wilhelmina Anderssons sätt att sköta hans hus och att Wahrenberg säkerligen skulle hava ihågkommit henne med någon livränta, om hans död icke inträffat så hastigt. Jämväl polismyndigheten och kommunalstämans ordförande i Litslena socken hava under hänvisning till av dem kända förhållanden tillstyrkt ansökningen om understöd.

Länsstyrelsen har i vad rör bröderna Utterbecks ansökan anført, att länsstyrelsen icke funne sig på grund av vad den verkställda utredningen givit vid handen kunna tillstyrka bifall till ansökningen, men i fråga om Anna Wilhelmina Anderssons ansökan tillstyrkt, att hon av Wahrenbergs kvarlåtenskap tillerkändes ett kapital, som kunde förskaffa henne en skälig livränta.

Kammaradvokatfiskalsämbetet har i sitt utlåtande anført:

Då bröderna Utterbeck såsom sysslingar till den avlidne stått i jämliken avlägset släktskapsförhållande till denne, som för övrigt enligt vad utredningen i ärendet gäve vid handen vid sin död såsom närmaste släktingar efterlämnat åtskilliga kusiner, samt bröderna Utterbeck icke heller eljest kunde sägas hava stått den avlidne i livstiden nära, ansåge ämbetet i likhet med länsstyrelsen tillräckliga skäl för ett efterskänkande av någon del av kvarlåtenskapen till deras förmån icke föreligga. Ämbetet nödgades därför avstyrka bifall till deras framställning i ärendet.

Beträffande därefter den av Anna Wilhelmina Andersson gjorda ansökningen befunde sig denna sökande i små ekonomiska omständigheter och hade uppnått en jämförelsevis hög ålder med förminskad möjlighet till försörjning genom eget arbete. På grund härav och då hon härjämte stått Wahrenberg i livstiden nära, syntes fog finnas för ett efterskänkande till hennes förmån av allmänna arvsfondens rätt till viss del av kvarlåtenskapen efter den avlidne.

Detta avstående ansåge ämbetet böra få formen av beviljandet av en årlig livränta till henne under hennes återstående livstid. Ämbetet åberopade i detta sammanhang i tillämpliga delar propositionen nr 196 punkt 6 till 1934 års riksdag angående avstående av viss del av allmänna arvsfondens rätt till arv efter disponenten Pontus Andersson från Motala och särskilt vad föredragande departementschefen därvid anført ifråga om sättet för beredande av livränta åt däri föreslagen person genom överlämnande av därför erforderligt kapitalbelopp till särskild förvaltning hos statskontoret, som skulle hava att med avkastningen gälda livräntan. Denna form för beredande av livränta borde enligt ämbetets mening komma till användning jämväl i förevarande fall.

I fråga om storleken av den ifrågasatta livräntan åt Anna Wilhelmina Andersson syntes ett årligt belopp av 720 kronor vara skäligt och lämpligt. Denna livränta borde utgå från och med den 1 mars 1934 och av statskontoret utbetalas månadsvis i efterskott.

*Departements-
chefen.*

I fråga om bröderna Utterbeck förhåller det sig visserligen så, att de såsom sysslingar till Wahrenberg icke heller enligt den äldre arvsordningen skulle hava erhållit någon del av arvet, eftersom Wahrenberg efterlämnat även kusiner. Då bröderna Utterbeck emellertid båda leva i små omständigheter och då de hjälpåtgärder, som Wahrenberg under livstiden vidtagit gentemot den ene av bröderna, synas utvisa att han i viss mån betraktat dem som närstående, anser jag mig kunna föreslå, att av kvarlåtenskapen avstås ett belopp av 1,000 kronor till en var av dem.

Vad därefter angår Anna Wilhelmina Andersson, som under en längre tid skött Wahrenbergs hus och som nu synes sakna tillräckliga medel för sitt uppehälle under ålderdomen, anser jag i likhet med de hörda myndig-

heterna skäligt, att hon ur kvarlåtenskapen beredes en livränta under sin återstående livstid. Denna synes mig skäligen böra bestämmas till 600 kronor per år att utgå från och med mars månad 1934. Beträffande sättet för beredande av livräntan torde böra gälla detsamma som jag förordat under nästföregående punkt. Det kapitalbelopp, som i förevarande fall behöver avsättas till särskild förvaltning, utgör efter en räntefot av 3 procent 20,000 kronor.

I anslutning till vad nu anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av det allmänna arvsfonden tillfallna arvet efter f. d. kontraktsprosten Carl Gustaf Wahrenberg från Uppsala må avstås

dels ett belopp av 1,000 kronor till en var av Olof Adolf Fredrik Utterbeck och Sten Gustaf Utterbeck,

dels ock vad som åtgår för beredande av livränta åt Anna Wilhelmina Andersson med 600 kronor om året från och med mars månad 1934 under hennes återstående livstid.

Vad föredragande departementschefen ovan under punkterna 1:o—10:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Kurt Björklund.